

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadónivali:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, héttől és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, október 4-én.

273. szám.

A legkülönb szempont.

(p-d.) Egymás nyomába lépnek a dátumok. Ma már nemesak október nyolczadika számít, a politikában, de hatodika is. Aznap kezd meg a pénzügyi bizottság a bank- és valuta-javaslatok tárgyalását.

Három szempontból is nagyjelentőségű ez. Sőt még talán az se utolsó dolog, hogy ép ma erősítik meg hivatalosan a hírt, amelyet mi már előbb megírtunk.

Odaát Bécsben a Thun-kormány mintha inogni kezdene, mintha saját többségével szemben a kabinet-kérdést szándékoznék felvetni és mintha ez a többség a kérdésre nagyon kellemetlen feleletet készülné adni. Odaát Bécsben a kiegyezés loyális tárgyalásának szeretnék feltüntetni, amikor az első olvasáshoz feliratkozik vagy ötvenöt ember — s mind a javaslatok ellen, mintha csak minalunk mondaná valaki normalis tárgyalásnak azt, ha ötven ember beszél arról, hogy valami javaslat az osztályokhoz is menjen-e, vagy sem. Odaát hecczet csinálnak abból, hogy még október nyolczadika se adhasson feleletet a két ország gazdasági életének jövő problémájára. Nálunk pedig összeülnek a Ház pénzügyi kapacitásai és tárgyalják békességgel, objektivitással azt, amit a függő kérdések esélyei nem éríthetnek, tárgyalják a javaslatokat, amelyeknek se formájára, se tartalmára nem lehet hatással a dies fatalis.

Ez a szempont tehát okot ad jöléső

összehasonlításokra, amelyeknek különben se vagyunk híján, de nem ez a legfontosabb momentum. Nem szabad elfelejteni, hogy a csütörtökön meginduló vitatkozást az 1892. XVIII. törvényezikk teszi lehetővé, amely a valutakérdéseket kivette a közöserdekű ügyek sorából s azokra vonatkozóan szerződést létesített a két állam között, olyan pénzszerződést, amilyen van például Franciaország és Belgium között is.

Aránytalanul nagyobb a jelentősége annak, hogy e javaslatok praeferenter való tárgyalása újból is felhívja a figyelmet arra a nagy fontosságra, amelyet a valuta-kérdés a közös vámterület közössége tekintetében elfoglal és rámutat arra, hogy a külön vámterületet okvetlenül meg kell előznie a valuta rendezésének, mert anélkül a magyar gazdasági önállóság olyan súlyos kompromittálásnak, annyi nehéz megpróbáltatásnak tétetnek ki, amelyet különben biztosan el lehet háritani felőle. Hogy miért ván a valuta kérdésének ekkora fontossága, azt többször kifejtettük már, ma nem akarunk erre újból kitérni.

Hanem igenis akarunk egynehány olyan kérdést intézni az obstrukcióhoz, amely iránt jó lesz már most tisztába jönnie neki is, az országnak is.

A kérdés ez: kiterjed-e majd az obstrukció a valuta-javaslatokra is? Nem az általános parlamenti szempontok indítanak most e kérdés feltévesére, hanem ezeknek a javaslatoknak a tartalma, még csak nem is azoknak általános közgazdasági hordereje.

Vajjon lehet-e obstruálni az államjegyek beváltása ellen? Mert az obstrukció azt jelenti, hogy nem kívánjuk, sőt visszautasítjuk, hogy Ausztria is viselje a maga terhét e jegyek beváltásából; az obstrukció azt jelentené, hogy Magyarország nem harmincz, hanem száz perzentet akar fizetni. Hiszen abban egy nézetben vagyunk, hogy e jegyeket be kell váltani.

Ha pedig ezt nem akarjuk, akkor igen bajos megobstruálni azokat a javaslatokat is, amelyek a beváltás módzatait határozzák meg, az aranyának a banknál való deponálását, a tizkoronás bankjegyek kibocsátását. De nagyon furcsa lenne az is, ha megobstruálnák a koronaértékben való számításról szóló javaslatot, amikor pedig hat éve már, hogy benne van törvénykönyvünkben a korona-érték.

De cifra dolog lenne az is, ha agyonbeszélnék a nyolczvanmillió adósság visszafizetéséről szóló javaslatot, amikor annak határozmányai megint csak Magyarországnak válnak a javára, mert Ausztria egyszerre fizet harmincz milliót a valuta érdekében, mi pedig a magunk kilencz millióját nagyon kényelmesen, ötven év alatt törleszthetjük.

Ami pedig a bank-aktát illeti, ez már politikai kérdés is, tehát alkalmas arra, hogy a politikai anarchia fegyverével támadjanak reá. De talán itt sem mellékes, hogy ez a javaslat biztosítani akarja Magyarországnak a paritást s ezenfelül 450.000 forinttal több hasznot juttat az országnak.

Reise Willi, a császárné és a nagyköveték.

Harun Al Rasid óta nem igen volt olyan uralkodó, mint Vilmos német császár, aki csak úgy szonika be-betoppan az alattvalóihoz. Kedélyes, egyszerű, valóságosan burschikos, jókedvét, haragját nyíltan kimutatja. Mikor Magyarországon járt, élénk emlékezetünkben van azon időből a kedves távirat, melyet Széchenyi Imre grófnéhoz intézett. Valóságosan elbájosító volt egy fejedelemtől az a fesztelen meleg hang. Majd itt a budai várakban a pompás királyi estélyen, mikor a hölgyekkel diskurált, olyan élénkség pezsgett benne, hogy ott, ahol egy-egy udvarias meglepetés után „Ah!” felkiáltást kellett volna tennie studentosan a czombjára ütött, hogy szinte csattant és hogy szinte a rázós hideg lelte ki a spanyol etiquettel saturált udvari sarzsikat az efféle mozdulatokra. Egyik magyar udvari ember meg is jegyzé:

— Ha csak egy kicsit méltóságosabb lenne! Legalább feleannyira, mint Láng Lajos.

De a német császár ebben a modorában is megél valahogy és ha ront is a tekintélyén egy-egy szeles szó, vagy egy elhamarkodott

kézesók, bizonyára még marad neki elég. Sőt az okosak szemében épen ez a pose nélküli uralkodás teszi őt nagy alakká.

Olyan, mint az eleven ezüst, örökös mozgásban van. Tesz, vesz, igazít vagy ront örökösén, fejében lázasan forrnak az új kor eszméi. Néha egy-egy ötletet vet ki, mely suszorogva száll és az egész világot meglepi. Szónokiataiban merész és eredeti. Amit mond, mindig van valami magja.

Utazási szenvedélye köztudomású. Ezer és ezer vizezet faragnak rá e miatt elmés alattvalói. Sőt egy pár év előtt, mikor valami gyöngékedése alkalmával Bergmann dr. levegőváltoztatást ajánlott neki, a saját neje, Viktoria Augusztá császárné se állhatta meg, hogy egy malicziózus megjegyzést ne tegyen:

— Andere Luft? Wenigstens wirst Du zu Haus bleiben.

(Levegő változtatás? Legfeljebb itthon maradsz.)

A császár örökké utazik, érkezik és indul. Alkalmasint e perczen is uton van. S nincs az az újságszám, amibe ha bepillantunk, ne olvassánk valamit, vagy hogy uton

van, vagy hogy utra megy. (Most a palesztinai utjáról írnak.) S minden utjáról egy csomó kedves epizód marad, szinte a lába nyomán nőnek az adomák, mint ahogy a szegfü nőtt a Kastilliai Blanka minden léptő helyén, a legenda szerint. Csak az imént járta be a világsajtót a csinos kis jelenet, mikor hajnalban betoppant az alvó patikáros szobájába, hogy annak az erkélyéről nézze a katonaságot.

Talán épen ennek az esetnek a híre ösztökelte egyik előkelő állású berlini barátomat, hogy nekem levelet írjon s abban a következő intím történetkét közölje:

„Szögyény Marich László osztrák-magyar nagykövet egy nap épen a reggelijénél ült s a világ minden részéből érkezett lapokat nézte át, midőn egyszerre ijedten szalad be a magyar legénye:

— A császár ő felsége!

Szögyény hozzá van szokva ehhez. Vilmos császár rendkívül szereti őt s azonfelül Vilmos császárnál nem szokatlan, hogy meglátogatja valamely jóismerését.

— Eljöttem egy pohár sörre.

Szögyény eleibe szalad s örömpeszeve vezeti be a szalonba:

Lehet-e ilyen tényekkel szemben obstruálni? Ámbátor igenis lehet. Az obstrukció nagyon jól tudja magáról, hogy ő tönkreteszi a parlamentárizmust, és mégis obstruál, mért riadna hát vissza gazdasági érdekek tönkretételétől? Amikor az obstrukció megteszi Ausztriának azt a szivességet, hogy vele egy színvonalra nyom le bennünket is, miért ne tenné meg azt a szivességet is, hogy hadd élvezzen Ausztria január elsején túl is olyan előnyöket, amelyeket különben aznap elvesztene?

Eddig nagyokat mulattunk az osztrák Lechereken, hogy ime a jó urak mennyire haragszanak ránk, mégis nekünk beszélnek. Most szépen visszaadhatjuk a kölcsönt, mi is gyűlölhethük az osztrákokot, de azért az ő hasznára neki beszélünk majd, ha obstruálunk.

A valuta-javaslatoknak talán a bizottsági tárgyalása is megmutatja majd, hogy hajlandók vagyunk-e erre a szivességre. S talán ez a legkülönb szempont, amiért oly fontos a bank- és valuta-javaslatok tárgyalása.

POLITIKAI HIREK.

A kvóta. Bécsi tudósítónk mondja telefonon: A kvóta-küldöttségek szombaton október 8-án fognak Budapesten összeülni. E tanácskozássokra Thun gróf osztrák miniszterelnök és Kaizl dr. pénzügyminiszter is leutaznak Budapestre. Hír szerint ezuttal nem üzenetváltás, hanem azonnal szóbeli tárgyalás útján fogja a két küldöttség az egymással való megegyezést megkísérelni.

Uj főispán. Amint értesülünk, Krassó-Szörénymegye főispánjává Pogány Károlyt, a vajda-hunyadi kerület országgyűlési képviselőjét fogják kinevezni.

Munkásvédő törvény. A kereskedelmi miniszteriumban a több alkalommal kilátásba helyezett munkásvédő törvény előkészítéséhez a legkényelmesebb hozzáfogtak. A miniszter által a külföldre tanulmányútra küldött szakközegek már visszatértek s szerzett tapasztalataikról részletes jelentést terjesztettek elő. A törvényhozási intézkedéseknél első

sorban arra törekcszenek, hogy az építkezési gyári és ipari szerencsétlenségeknek a lehetőség szerint elejét vegyék s a meglevő meglehetősen súlyos bajokat orvosolják. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter már a legközelebb bizottságot hív össze, amelybe meg fogja hívni a kiválóbb ipartestületeket is.

Az új bank-törvény hatálya. Az a körülmény, hogy az Ausztriával 1892-ben kötött pénz-szerződés hatálya 1910-ig terjed, felszínre hozta azt a kérdést, vajjon nem lenne-e czélzerű, hogy az új bank-törvény hatálya szintén 1910-ig terjedjen. Ugy értesülünk, hogy a döntés ilyen irányban fog történni s így a bank-törvény időtartama nem fog megegyezni az önálló rendezkedésről szóló egyéb törvényjavaslatok időtartamával, amelyet — tudvalevően — 1908-ig terveznek.

A főrendiház ülése. A főrendiház október 5-én, szerdán, délelőtti tízenegy órakor ülést tart, a melynek napirendje a következő:

1. Elnöki előterjesztés.
2. Erzsébet császárné és királyné emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.
3. Jegyzőkönyv hitelesítése.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklése mellett e hónap 6-án, csütörtökön, délután hat órakor értekezletet tart a párt muzeum-körúti klubhelyiségében.

KÜLFÖLD.

Sturdza — magyar kém. Azt a szenvedélyes harczt, amelylyel a román ellenzéki sajtó az erdélyi román iskolák segélyezésének sokat szellőztetett ügyét a kormánnyal szemben kizsákmányolni igyekszik, nagyon jellemzi az a tény, hogy az ifju konzervatívok lapjának egyik legutóbbi száma a miniszterelnököt h a z a r u l á s s a l vádolja s úgy állítja Sturdzát az olvasói elé, mint — magyar kémét. A konzervatív párt legközelebb kiáltványt fog kibocsátani az egész országban, melyben tekintettel a Sturdza hazaárulására, követelik a lemondását.

A bécsi játék.

(Távirati tudósítás.)

Miután az antiszemita Türk a Schwegel-féle indítvány második részének érdemleges tárgyalása során ma elmondta, hogy „Luegerhez fogható politikai gazember még nem volt a világon”: — a Reichsrath nem is fecsérelt több időt az indítványra. Hangulatkeltésre a Türk mondása épen elegendő volt. A Reichsrath tehát óriási többséggel megszavazta a Schwegel-féle indítványt s ehhez képest nyomban bele is fogott a kiegyezési javaslatok első olvasásába.

Most már zuhog a sok beszéd s az osztrákok fekete táblája azt jelzi, hogy valamenyny szónok a kiegyezés ellen akar beszélni.

Néhány beszéden a Reichsrath már ma átesett. Elégge érdekes beszédek czek is, ha Magyarországon mosolyogva fogadják is, hogy micsoda rávasz kalmároknak nézik őket Ausztriában. A „magyarok harmincz százalékos hazafisága” sem fest rosszul. Egyáltalán a beszédekből igen sok szép frázis hangzik Magyarországra felé, amelyet az osztrák politikusok tisztára uzsorások és zsákmányvadászok hazájának néznek.

De hallottak ma az osztrákok egy beszédet, amelyről még sok szó lesz Ausztriában is, Magyarországon is. Kaizl doktor mondta, az osztrák pénzügyminiszter. Ez ideig is hittük, hogy egy állam parlamentjében okvetellenül kell a sok közt okos, világszefejű, élelétásu politikusoknak is lenni. De csak most tapasztaltuk először, hogy egy ilyen tisztalátásu politikus, aki egyuttal miniszter is, egyenesen, őszintén, kerülgetés nélkül el is mondja azt, amit lát, érez és gondol. Higgadt a nagy viharban, jószemű a sűrű ködben és szókimondó a hazugok táborában, azok nemesak az egész országot, de magukat is félrevezetik, ámitják, telehazudják.

Kaizl beszédét lelkesedéssel fogják holnap olvasni Magyarországon, dühvel és irigységgel Ausztriában. Pedig nem mondott semmi egyebet, csak a tiszta igazságot. S az régi dolog, hogy ha rólunk igazat mondanak, végtelenül lelkesedünk, s Ausztria ugyanezért dühöng.

De bármilyen érdekes olvasmány az osztrák képviselők beszéde, különösen a pénzügyminiszteré, ebben a pillanatban a Reichsrath vitájánál még sem szabad sokáig időzni. Fontosabb jelenségek kötik le a figyelmet. Mozgolódik ugyanis valami Ausztriában, a miből azt lehet sejteni, hogy a Reichsrath hirtelen buzdósága teljesen hiábavaló s

— Mily váratlan szerencse reám nézve, felség!

— Már régen láttam önt — felelé a császár — szükségét éreztem, hogy egy kicsit fecsegjek önrel és egy cigarettát kiszíjjak a jelenlétében.

S ezzel egymásra rakva a lábait, kényelmesen hanyatt dőlt egy angolos fauteuilben.

— Apropos, hogy van a bárónő?

— Köszönöm, felség, ő jól érzi magát és azonnal itt lesz.

— Nos, milyen volt a termése Magyarországon?

— Kielégítőnek írja az őcsém.

Igy fűzték, szótták a beszélgetést és már öt cigarettát is kiszíttak. Közben bejött a nagykövet neje is, ez csak emelte a hangulatot. A császár bőbeszédűvé lett, átmelegedett s folyt ajkairól a szó, színházról, irodalomról, politikáról, magyarországi élményeiről — az idő pedig egyre futott ezalatt.

Egyszer csak az órájára néz a császár:

— Szaperlott! — hüledezik felugorva. Eldiskuráltuk az időt. Van önnek telefonja?

— Igen felség, de a hivatalos helyiségemben. Parancsol valamit?

— Menjünk oda azonnal — sürgette a császár.

— Talán én is elvégezhetném.

— Az ördögbe! — nevetett a császár. — A császárnéval kell beszélnem, hogy elbucsuzzam tőle. El kell utaznom egy óra mulva. Hiszen tudja, hogy a Reise Willi vagyok. A hadgyakorlatokra megyek, de már egy óra alatt nem bírok eljutni a palotába és onnan vissza az indóházhoz. Lehetetlen. Tehát egyenesen innen indulok, de személyesen kell magamat kimentenem a feleségemnél.

Szögyény a telefonhoz vezette a császárt, aki nagy hallózással szólította elő a császárnét.

— Ne haragudj, édesem, de a Szögyényéknél elbeszélgettem az időt és mennem kell a vasutra, meg nem ölelhetlek személyesen, amit igen sajnálok. Adieu, kedvesem.

Hogy a császárné mit felelt erre, azt csak maga a Reise Willi tudja, mert csak az ő fülénél volt a kagyló, de hogy duzzogott egy kicsit, azt alattvalói észszel is el lehet találni.

Az utazó császár pedig, aki most már minden dolgát végezte és egy egész félórát nyert, visszament újra a kis zöld szalonba, hogy még ezt a felesleges időt is kedvesen töltsse. A Reise Willinek természetesen nincs reisefieberje. Azért is, mert megszokta az utazást, meg azért is, mert a vasut nem szokta

ott hagyni, ha megkésik. Megint folyt a trics-tracs — míg egyszer csak trop-trop az ablak alatt, száguldó vértések paripáinak patkói dübörögtetik meg a kövezetet s azon nyomban megszünik a lódobaj a palota előtt és felharsog a kürt.

Reise Willi felugrik, Szögyényék is az ablakhoz sietnek.

De ugyanabban a pillanatban szétnyílik már a szárnyasajtó és betoppan a császárné egy nyakába vetett kendővel, reggeli pongyolában, befűzetlenül.

A nagykövetné a meglepetéstől elhalványodva siet elébe, szinte tántorogva, azt hiszi, hogy egy látomány.

— Felség itt! — rebegi tompa, fojtott hangon.

A császárné kedvesen mosolyog.

— Bocsássa meg, kedves bárónő, hogy így jöttem önhöz (s egy kecses kézmozdulattal egyszerű karton-ruhájára mutatott), de muszáj volt, hogy mielőtt utra megy, még megöleljem Vilmosomat.

Tudósítónk hozzáteszi e szép jelenethez:

„Fejedelmek, akik úgy élnek mint a főbbi közönséges emberek — nagyobbak a tejedelmeknél.”

az utolsó pillanatban a Thun-kormány meg fogja tartani az okot, amelynek alapján a Reichsrathot mégis csak szétkergetheti. S ha az osztrák németek ma erősen híresztelik, hogy Thun lemondási szándékkal járt a királynál, ez alighanem goromba tévedés. Thun sokkal inkább kérhette már előre a felség jóváhagyását, hogy a Reichsrathot megint feloszlatthassa. Ennek ugyanis lehet valami értelme, míg a Thun lemondása csak öregbítene a válságot. S hogy Thunnak van már nem alapja, hogy a feloszlásra az engedelmeket kikerhesse, azt épen a legújabb hírek igazolják. Határozottan mondják ugyanis, hogy az ifju-csehek a költségvetési provizórium előtérbe tolásával le akarják szorítani a napirendről a kiegyezési javaslatokat és akkor nagyon hamar szétrobbanhat a Reichsrath. Azonfelül Egerben már volt és másutt még lehet olyan népgyűlés, amely bizalmatlanságot szavaz a német képviselőknek, akik a kiegyezést nem obstruálják meg. Ha pedig egyrészt az ifju-csehek manővere sikerül, másrészt pedig a választók bele tudják kergetni a németeket az obstrukcióba, akkor Thunnak nem sokáig fog a feje fájni. A kritikus dátum még el sem érkezett s ő már hazaküldheti a Reichsrathot.

Igy áll most a bécsi játék. A Reichsrath úgy tett, mintha komolyan akarna dolgozni. A Reichsrathon kívül meg azon buzgólkodnak, hogy a komoly munka lehetetlenné váljék. Ez is manőver, az is manőver — pedig a koczkán forgó érdekek eléggé komolyak. A hét végéig mindenesetre eldől, hogy ki nyerte meg a játékot.

A mai tanácskozásokról és a Reichsrath üléséről a következőkben számolunk be.

Tervek.

Eger, október 3.

Tegnap itt nagy népgyűlés volt, melyen elhatározták, hogy azoknak a német képviselőknek, akik a kiegyezési tárgyalásánál az obstrukciót megszakitják, bizalmatlanságot szavaznak.

Bécs, október 3.

Az ifju-cseh képviselőknek az a szándékuk, hogy a kormányval egyetértve, a kiegyezési javaslatok első olvasása után azt fogják indítványozni, hogy minden más sürgős indítvány előtt a költségvetési provizóriumra vonatkozó sürgős indítványt tárgyalják. Az ifju-csehek azt hiszik, hogy ezzel elérik a Ház szétrobbantását és az ülészak berekesztését; s lehetővé teszik a kormánynak, hogy eredeti terveit megvalósítsa és a 14. §. alapján kormányozzon.

Prága, október 3.

A „Narodni Listy” jelenti, hogy Thun el van határozva arra, hogy Baernreither helyébe a jobboldal egyik tagját veszi be a kabinetbe. Ez által a kormányt a jobboldal miniszteriumává akarja tenni. De aztán azt is megköveteli, hogy a jobboldal egy kormánypártnak kötelességeit is teljesítse.

Thun a királynál.

Bécs, október 3.

A király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta Thun grófot. Parlament körökben azt beszélnek, hogy a király föntartotta magának Baernreither miniszter lemondásának elfogadását. Thun gróf a burg-palotából való megérkezése után a képviselőházban tanácskezelt a lengyel-klub elnökével, aki közvetlenül azután mint a jobboldal végrehajtó-bizottságának elnöke a bizottság tagjait tanácskozássra hívta össze. Jobboldali képviselők azt beszéltek, hogy Thun gróf mai kihallgatásának eredménye első sorban abban fog nyilvánulni, hogy a miniszterelnök ezentúl szorosabban fog csatlakozni a jobboldalhoz. Ugyanezek a képviselők azt is beszéltek, hogy a király a mai kihallgatáson tudatta Thun gróffal, hogy lemondásáról szó sem lehet. A király holnap délelőtt tíz órakor fogadja a képviselőház elnökségét.

Szétkergetett népgyűlés.

Bécs, október 3.

Ma este a kiegyezés ügyét nagy népgyűlés akarta megbeszélni Bécsben, csak hogy negyedőrai „lármás együttlét után” szétkergette a jelen volt kormányképviselő. A gyűlésen Schrammel képviselő bírálta a kiegyezés hatását Ausztriára és azután így szólt:

A külföld nagyon jól tudja, hogy az osztrák állam vezetése aristokrata gigerlikre van bízva. Itt mindenki azt hiszi, hogy hercegi vagy grófi titulussal jogot szerzett magának az államügyek vezetésére. Ahhoz, hogy valaki nálunk miniszter legyen, nem kell senkinek sem eszének lennie...

A kormány képviselője itt félbeszakítja egy pillanatra a szónokot, mire az folytatja:

— Ahhoz csak hercegnek vagy grófnak kell lenni. Itt az ember a születésével szerzi meg azt a jogot, hogy miniszter lehessen, még akkor is, ha még olyan tökkel ütött számár is.

Ennek hallatára a kormány képviselője kulapját fejére tette és az ülést feloszlatta. Az erre keletkezett nagy zajban Schrammel kéziratát dühösen az asztalra dobva, odasielt a kormány képviselőhöz, akivel hevesen összeszólalkozott, azt vetette szemére, hogy azzal az előre megfontolt szándékkal jött el, hogy az ülést feloszlassa.

A vezetők a hallgatóságot felszólították, hogy nyugodtan menjenek haza. Az eset miatt Schrammel a képviselőház holnapi ülésén interpellációt intéz a kormánynak.

A Reichsrath ülése.

Bécs, október 3.

A Reichsrath mai ülésének megnyitása délelőtt tíz órára volt kitűzve, de már háromnegyed tizenegyre volt, amikor az elnöki csegettyű a képviselőket a terembe szólította. Thun gróf frakkban és rendjelekkel jelent meg, mert a királytól egyenesen a képviselőházba hajtatott.

A napirend előtt Wolf számtalan kérdést és panaszt tett az elnöknek, aki azokra nyomban válaszolt.

A kiegyezés ellen.

Azután következett a Schwegel-féle indítvány második részének érdemleges tárgyalása.

Elsőül Türk (antiszemita) emelt szót. Élesen megtámadta Luegert, eléje tartotta demokráta múltját s azt mondta róla, hogy udvari demokrata volt, miképpen most udvari antiszemita. Lueger a néparamlatot mindig saját hasznára aknázza ki s most is ezt cselekszi a németiség hangoztatásával. Legutóbbi beszéde is erre val. Luegerhez fogható politikai gazember még nem volt a világon. Azon az uton — ugymond — amelyen a német képviselők most haladnak, a német népre nem üdv, és áldás, hanem vereség vár. A mai kiegyezést nem fogják megjavítani s nem is javítják meg. Ennek a kiegyezésnek a tárgyalása a német nép elárulása, amelyet a választók majd meg fognak torolni. Ha meg is szavazzák most a kiegyezést, a magyarok még sem lesznek megelégedve vele, hanem tíz év múlva függetlenítik magukat. Azért okosabb dolog ezzel a méltatlan politikával fölhagyni és vámsorompókat állítani s ugyanakkor szoros kereskedelmi és vámszövetséget kötni a német birodalommal. Ez hasznára válnék Ausztriának.

Még Kalsar beszélt azután a szavazás következt. A képviselőház 202 szavazattal 92 ellen elfogadta Schwegel sürgős indítványának második részét.

Ezután következett a kiegyezési javaslatok első olvasása.

Verkauf dr. hangsúlyozza, hogy a kiegyezést itt a Házban kell tárgyalni, mert nem szabad nyugodtan eltűnni, hogy a népre újra ötven milliónyi új terhet rójanak. A német néppártnak és sok képviselőnek a jobb és a balpárton bizonyára kellemes volna, ha Thun gróf a 14. szakasszal léptetné életbe a kiegyezést. A magyar lapok azt írják, hogy az osztrák képviselőháznak október 8-ig adtak határidőt a kiegyezés elfogadására. Ellenkező esetben a parlamentet hazaküldik és Ausztriában a leplezetlen, brutális abszolutizmus fog uralkodni. A Ház lemegegy az első olvasásba, a nélkül, hogy a kvóta-arányt ismerné. A szónok ezután áttér a kiegyezés fejtegetésére, amelyet dinasztikus okokból határozta el és azért, hogy megalkossák a közös hadsereget. Azt kérde, hogy

minő előnyvel jár ránk nézve a vám- és kereskedelmi szövetség. Ez az előny sokkal kisebb mint az, amelyet Magyarország élvez. A vámkedvezmény sok tekintetben csak fikció, mert Magyarország ruvasz tarifá-politikájával még a vámszövetségi viszonyban álló államok ellen is meg tudja védeni gyártmányait. Ezt az eljárást, amely megnehezíti az osztrák ipar bevitelét, a szónok néhány példával illusztrálja. Hanem azért Ausztria még mindig ragaszkodik a kiegyezéshez. Ha a kiegyezést a 14. szakasz alapján 1903-ig meghosszabbítják, akkor Magyarország 1903-ban bizonyosan fölléti a vámsorompót. Kétségtelen, hogy Magyarországnak ma még szüksége van mezőgazdasági termékei számára az osztrák piacra és a magyar mezőgazdák mindíg is a vámsorompók fölléti ellen nyilatkoztak. De a szákmányoló politikusok ettől nagy rabló-nyereséget várnak. A szónok pártja határozott híve a közös vámtérletnek, mert ellenségei a kenyér-uzsorának, amelyet a különválás után az agráriusok mind Ausztriában, mind Magyarországon ütnének, de a vám- és kereskedelmi szövetség nem tartható fönn tovább, mert a föltételek ugyanazok vagy talán még rosszabbak, mint eddig. Azt kérde a szónok, hogy minő árt tizet voltaképpen Ausztria a vám- és kereskedelmi szövetségtől. Ez a szövetség első sorban a militarizmust szolgálja, amely iszonyu terhet ró a népre. De a magyarok megadják a katonapártnak minden követelést, mert a 30%-os hazafiságuk ezt könnyen lehetővé teszi nekik. Ez a militarizmus állítólag a nagyhatalmi állás szolgálataiban áll, de ebben a nagyhatalmi állásban, tekintettel a belső nemzetiségi viszályokra, má már senki sem hisz Európában. A szónok ezután a militarizmus terheit és a katonai szolgálatnak 1867 óta történt megnehezítését fejtegeti. Ezzel szemben a közoktatásért majdnem semmit sem tesznek. Inség esetében is a legminimálisabb a segítség, de a szociáldemokraták meg akarják világítani a költségvetés titkait, tárgyalni akarják a költségvetést, hogy kimutassák, hogy a 700 milliót a hadsereg és a bürokráciára, nem pedig a népre költik. A kvótánál arról van szó, hogy mennyivel járuljanak hozzá az osztrákok és a magyarok a közös terhekhez. A kvóta mindíg az osztrákok terhére rosszabbodott. Legelőbb is abban állapodtak meg, hogy minden dinamikus ügy közös maradjon. A szónok felolvassa az 1867. évi május 22-iki trónbeszédnek egy passzusát, amely azt mondja: „Magyar koronám országaira nézve kielégítő meggyezés jött létre, amely biztosítja az egész monarchiához való hozzátartozandóságot, a birodalom belső békjét és hatalmi állását kiféle.” Ez világos. Ezután az 1867. évi első kiegyezés történetét fejtegeti a szónok. Az államadóságek állása szerinti Magyarország hozzájárulásának a kamatfizetéshez 38,100,000 forintnak kellene lennie, de ők csak 29 milliót fizetnek. Az amortizációban 7 millióval kellene részt venniük, de tényleg alig fizetnek valamivel többet egy milliónál. Ezt az árat fizetjük mi a kiegyezésért.

Verkauf beszéde további folyamán kifejti, hogy a második kiegyezéssel az arány újra nyolcz millióval rosszabbodott. Minden új kiegyezés rosszabb volt az előbbinél Ausztriára nézve és ez a mostani még rosszabb minden eddiginél. Thun grófnak még a reményét sem szabad kifejeznie, hogy a kvóta-kules igazságos lesz, mert Magyarországon nyomban föllál a kormány képviselője és demantálja őt. Ezután a javaslatnak egyes intézkedéseit fejtegeti, amely újabb nyereség Magyarországra nézve. Eltlenzi a fogyasztási adóknak a kormány által tervezett emelését. A kormány azt is mondja, hogy az országos pénzügyek rendezéséről gondoskodik. De mindez csak a terheknek a nép nyakába varrását jelenti. Azt mondja a kormány, hogy szociálpolitikát akar üzni. De ez csak szóbeszéd, mert pénzt ilyen célokra nem irányoznak elő. Frivolitás olyan javaslatokat terjeszteni a Ház elé egy szó indokolás nélkül, amely javaslatok megdrágítják a kenyeret, a petróleumot és a cukrot. És mindez csak egy pár száz nagyiparos javára történik. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a fogyasztási adók minő terhet rónak a nép nagy tömegére és esetleg az állam által foglalkoztatott munkások és szolgák szomorú hérvizonyait. De a többi munkás helyzete is épen olyan szomorú, amit a szónok a példák egész sorával illusztrál. Ezután a hegyvidékek nyomorúságát, a házi-ipart üzök és a hegyvidéki munkások helyzetét fejtegeti.

Lupul alelnök kéri a szónokot, hogy maradjon lehetőleg a tárgynál. Ellenmondás a szociáldemokraták padján.

Verkauf munkásvédő törvények alkotását sürgeti. Majd újra áttér a kiegyezés megbeszélésére és kijelenti, hogy a kiegyezést el kell vetni. Meg fogjuk látni, vajjon az ifju-csehek megszavazzák-e az új terheket. Ausztria befolyásos fordított arányban áll kvótájával. Ha Thun gróf a kiegyezésnek a 14. §. alapján való életbevitelét

vel megszegi az alkotmányt, akkor épenséggel nem úgy fog eljárni, ahogy egy monarchista miniszternek eljárnia kell. Ma már a nép nem az, aki 1867-ben volt és semmiféle fenyegetés sem fogja a szónok pártját attól az alhatározástól eltéríteni: Jó kiegyezést, vagy nem kell kiegyezést! (Tetszés a szociáldemokraták padjain.)

A pénzügyminiszter beszéde.

Verkauf után, aki 2 óra 15 perczkor végezte beszédét, Kaizl pénzügyminiszter szólalt föl. Kijelenti, hogy első sorban a legerélyesebben vissza kell utasítania azokat a támadásokat, amelyeket a kormány ellen a Magyarországgal való kiegyezés alkalmából intéznek. Ki fogja fejteni a kormány álláspontját. Azt állították, mintha a kormánynak kellemetlen volna a kiegyezés parlamentáris tárgyalása. Ezt az állítást a „Wiener Abendpost“ egy kommünikéjére alapították, amely semmi egyebet nem mondott, mint azt, hogy a kormány újra indítva érzi magát, hogy a parlamenthez appelláljon, továbbá, hogy a kormány gondoskodott az ideiglenes intézkedésről arra az esetre, ha a parlamentáris tárgyalás lehetetlen volna. Erre nézve meg kell jegyeznie a miniszternek, hogy a kormánynak kötelessége volt gondoskodni arról, hogy bizonyos tekintetben megnyugtassa a lakosságnak azokat a rétegeit, amelyek számításait a Magyarországgal fennálló viszony megmaradására építették. A kormány nem várta volna, hogy éppen emiatt fogják megtámadni.

A frivolitás vádját a miniszter a leghatározottabban visszautasítja. Ez a vád teljesen indokolatlan, még pedig nemcsak a kormánynak a kiegyezésre vonatkozó tárgyalásai szempontjából, hanem más szempontokból is. A kormány a legnagyobb súlyt fekteti a vállalkozások ösztönzésére a tokeszövetkezés útján. E tekintetben utal az alantias hatóságokhoz intézett s nemrég közzétett rendeletre. De a kormány más intézkedéseket is szándékozik tenni. Az előtte szólónak azt a vádját, mintha a kormány a munkásokért semmit sem tenne, indokolatlannak nyilvánítja. Rámutat azokra a könnyítésekre, amelyekben az állami alkalmazásban levő munkásokat részesítették és azt mondja, hogy ha bármit tesznek is a munkások javára, ez nem részesül soha elismerésben, az ilyesmit mindig elhalgaltatják. (Helyeslés jobbról.)

Nem volt frivol eljárás, midőn a kormány az első és második budgetprovizóriumról intézkedett, mert szükséges volt végre-valahára félig-meddig szilárd alapot teremteni az államgazdálkodás részére és szükséges gondoskodni arról is, hogy az igénybe nem veendő beruházási kölcsönök helyébe valamely más pénzügyi segélyforrás legyen kéznél.

Mindezt meg kellett tenni és megis történt, s remélhető, hogy a Ház mindezt jóvá is fogja hagyni. Áttér ezután a kiegyezés megbeszélésére és szembeszáll Schwegel és Verkauf fejtegetéseivel. Azt állították, mintha tényleg 1860-ig a Magyarországgal való viszony folytonosan emelkedő irányban haladt volna, míg 1880-tól fogva egyre lejjebb száll és mintha voltaképen az osztrákok részéről mindig csak engedékenység lett volna tapasztalható. Ugy tudja, hogy a legjelentékenyebb koncessziók 1877-78-ban tettek. (Helyeslés jobbról.) Akkor fogadták el a bonifikációk új felosztását és akkor a kvóta felemeléséről szó sem volt csak 1894-ben kezdődött a fogyasztási adóknak bizonyos számításbavétele, de nem annak az államnak a javára, amely termel és kivisz, hanem a fogyasztó állam javára. Ezzel szemben konstatálja, hogy az 1867-ben kötött kiegyezés az Ausztria és Magyarország között fennálló viszony megzavarása nélkül vitelt keresztül.

Azután így folytatja:

Talán az előterjesztett kiegyezési javaslat egyik-másik pontja az, ami a közvélemény ellenállását oly rendkívüli módon felkelti és ha végigtétek azon a beszéden, amelyet éppen az imént hallottunk, úgy tetszik, hogy leginkább a közvetett adók nagysága a punctum saliens, amely körül a mostani kiegyezési törvény ellen irányuló egész küzdelem forog. Később még részletesen visszatérök

erre a pontra; de engedjék meg, hogy már most is mondjak néhány szót arról a hangulatról, amelyben eddig a közvélemény nagy része Magyarországhoz való viszonyunkat általában és a tisztelt Ház előtt lévő kiegyezést különösen tárgyalja. Meg kell valanom, hogy ez én reám olyan benyomást tesz, mintha általában azt vélnék, hogy csak kissé erélyesen, vagy nagyon erélyesen kell fellépni Magyarországgal szemben és a magyarokat engedékenységre és reánk nézve az egész vonalon kedvező kiegyezésre bírhatjuk. Ilyen érvelés mellett, amely természetesen annál könnyebb, mennél kisebb a felelősség érte az egyik oldalon és mennél kisebb a nehézségek belátása (Helyeslés a jobboldalon.) és az ellentállás a másik oldalon, elfelejtik, hogy Magyarország önálló állam (felkiáltások a baloldalon: Mi is!), amelyben a kormánynak ép oly nehézségekkel kell küzdenie a parlamentben, hogy a kiegyezést keresztülvigye, mint az ausztriai kormánynak.

Uraim! Amellett az állam mellett, amely azóta, hogy a centralizmus jármától megszabadult, hihetetlen módon fejlődött, nemcsak politikailag, hanem gazdaságilag is (Közbeiktatások és nyugtalanság a baloldalon), amely fejlődése számára bizonyos latitudet igényel és igényelhet is, amelyet huzamosan alig lehet tőle megtagadni, (Közbeiktatások és nyugtalanság balról.) Magyarország mellett ott állunk, uraim, mint öregbiparállam, régi alapokon nyugvó iparunkkal, míg Magyarország, mint ifju, törekvő ország (Közbeszólások balról)... Bocsánatot kérek, uraim, hogy zavarom önöket a beszélgetésben, de hát én jelentkeztam az elnök úrnál a szólásra. Bátor vagyok tehát azt mondani, hogy mellettünk, mint régibb iparállam mellett ez az ifju, törekvő ország a kedvező gazdasági fejlődés számos kilátásával áll, és hogy, uraim, amint mi ipari termékeink eladása dolgában — és ezt utóvégre senki sem tagadhatja és az előttem szólott képviselő ur sem tagadta — hogy, mondom, ahogy mi ipari termékeink eladása dolgában még soká Magyarországra leszünk utalva, úgy Magyarország jelenleg östermelésével ránk van utalva. De itt más viszonyok is közrejátszanak. Valamint nekünk figyelembe kell vennünk mezőgazdaságunkat és östermelésünket és valamint mi nem vagyunk hajlandók és nem engedhetjük meg, hogy e téren a magyar verseny bennünket elnyomjon, úgy a magyaroknak is tekintettel kell lenniök fiatal, csirázó iparukra. (Nyugtalanság és közbeiktatások balról: Magyar miniszter beszél így!) Kérem, uraim, nem magyar miniszter beszél így, hanem valaki, aki a tisztelt Háznak meg akarja magyarázni, hogy valamely szerződés megkötéséhez feltétlenül szükséges, hogy beleéljük magunkat a másik félnek hangulatába, hogy úgy mondjam, a lelkébe (Ellentmondás balról, tetszés jobbról), hogy ugyanazt, amit tervem szerint Magyarországnak most megadunk, viszont magyar részről is megköveteljük. (Ellentmondás balról.) A magyarok figyelemmel vannak irántunk, éppúgy, ahogy mi is figyelemben részesítjük őket.

Uraim! A tárgyalások során alkalmuk lesz a kiegyezési javaslatok részleteit áttekinteni. Látni fogják, hogy engedmények nem csupán a mi részünkről tételnek, amint azt hangoztatni szeretik, hanem hogy Magyarország is tesz engedményeket. (Ellentmondás balról.) Engedelmet kérek, uraim, hogy ezt konstatálom, de éppen az az ellentmondás, amelylyel fejtegetéseim a tisztelt Ház egy részénél találkoztak, bizonyosságot tesz arról, hogy tényleg meg van az a hangulat, amelyről beszédem elején szóltam. Uraim! az a feltételezés, amely Magyarországot csupán mindenkor fogyasztásra kész mellékországnak (Hinterland) tekintti, az a feltételezés, amelyben a régi centraliztikus mindenhatóságnak még jelentékeny maradványa található, nagyon megnehezíti Magyarországgal való kiegyezésünket. (Élénk helyeslés jobbról, ellentmondás balról.)

Elnök: Kérem, ne zavarják a szót.

Kaizl dr. pénzügyminiszter: Tisztelt uraim! Engedjék meg, hogy még néhány szót mondjak egy véleményről, amelylyel szintén gyakran találkozunk a közbeszédben s amely

itt a tisztelt Házban is kifejezésre jutott. Ez a vélemény az, hogy utóvégre is a legrosszabb esetben azzal lehetne a másik félle szemben felülkerekedni, hogy egyszerűen félbe hagyjuk a tárgyalásokat és a kiegyezést egyáltalában megtagadjuk. Tisztelt uraim! A magánéletben akadnak emberek, akiknek elégtételt nyújt az, hogy partnerüknek nagy kárt okoztak, még az esetben is, ha nekik éppen olyan, vagy talán még nagyobb kárunk is származott abból. De felelős kormányok és parlamentek, amelyek nem magánérdekek, hanem milliók által rájuk bízott érdekét képviselnek (Élénk közbeszólások balról: Nagyon helyes!), úgy hiszem még nem szálltak le erre az alacsony álláspontra. (Tetszés jobbról, ellentmondás balról.)

Tisztelt uraim! Ahol ezzel az állásponttal találkozunk, rendszeren a bankkérdésről van szó. Azt mondják: Miért engedjük, jobb volna, ha nem is tárgyalnánk tovább, hanem egyszerűen önálló osztrák bankot alapítanánk. Nos hát, tisztelt uraim, jöjjünk kérem tisztába azzal, mit jelent az önálló bank alapítása és bírása. Az urak befogják látni, hogy ez azt jelenti, hogy adjuk fel a bank egységét, amely más dolgoknak exponense és feladván a bank egységét, áldozzuk fel a valuta egységét, a pénz egységét, a közlekedési terület egységét és a kereskedelmi politika egységét is. (Ellentmondás balról.)

Lecher dr.: Ez egészen új dolog!

Kaizl dr. pénzügyminiszter: Ha feladjuk a bank egységét, feladjuk mindazt, amit itt felsoroltam és ha feladják, tisztelt uraim a bank egységét, akkor mindenesetre lesz innen is, tulnan is önálló bank, de a gazdasági egység feladásával azt fogják elérni, hogy belföldi iparunkat eddigelő soba sem látott válság fogja sújtani, hogy az egész termelés fennakad és hogy az egyik rész önálló bankjának üres váltótárczái legfeljebb a másik rosz önálló bankjának üres váltótárczáival fognak versenyezhetni. (Ellentmondás balról, helyeslés jobbról.)

Engedjék meg, tisztelt uraim, hogy csak egyik-másik részletére a kiegyezésnek mutassak rá. Első sorban azt a kérdést óhajtom tárgyalni, amely különösen nagyon élénken foglalkoztatta a közvéleményt, tudniillik a kvóta-kérdést. Az előttem szólott képviselő ur is nagy emfázissal mondta, hogy kvóta a tulajdonképeni magva és legfontosabb része a kiegyezésnek. Nem akarok vitába bocsátkozni az egyes kiegyezési kérdések hierarchikus fokozataira nézve. Én — nyíltan megvallom — nem a kvótát tartom a kiegyezés legfontosabb részének, hanem vannak más dolgok, amelyek, mint például a kereskedelmi és vámszerződés, sokkal fontosabbak. (Schücker és Lecher: Nagyon helyes!) A kvóta véletlenül az exponens, amelyet számokban fejezünk ki, a zászló, amely messze látható és a közönséges értelem által leginkább megközelíthető és talán innen származik az a népszerű felfogás, hogy a kvóta a kiegyezés legfontosabb része. Az előttem szóló képviselő ur szemrehányó hangon mondta, mennyire sajnálatos, hogy a különböző javaslatok között nincs kvótajavaslat is. Nem, tisztelt Ház, azt hiszem, akkor támadtak volna bennünket, ha kvótajavaslatot nyújtottunk volna be, mert a törvény szerint, amely innen is, tulnan is érvényben van, nem a kormánynak feladata a tisztelt Háznak javaslatot tenni a kvótára nézve, hanem az alkotmány szerint a kvótaküldöttségek kötelesek a kvótára nézve megegyezni és azután javaslatokkal a Ház elé járulni. A kormány tehát a szigorúan vett kvóta-kérdésben a második sorban áll. Ez azonban nem állja útját annak, hogy a kormány — kérem az urakat vegyék ezt tudomásul — mindig ragaszkodott ahhoz, ismételtlen hangsúlyozta és ma is ragaszkodik hozzá, hogy a viszonyoknak megfelelő hozzájárulása a kvótához Ausztriának elutasíthatatlan corrolariuma és kiegészítése a kiegyezési megállapodásoknak és ebből az álláspontból ered a sörre, szeszre és ásványolajra vonatkozó átutalási törvény indokolásának az a passzusa is, amelyet az urak egyike az

imént említett. Az állami bevételeknél ennek következtében várható tetemes kevesebbet azonban nem lehet ok arra, hogy azt a magában véve jogos és méltányos elvet, hogy minden országra a fogyasztásának megfelelő sör-, ásványolaj- és cukoradó essék, midőn az eddig Ausztria javára fennálló törvények önkéntes megváltoztatásáról van szó, ellenezzék, feltéve, ha a birodalom másik felének ezzel erősbödött pénzügyi pozíciója a közös kiadásokhoz való hozzájárulás emelkedésével egyenértékű kifejezést talál. Hisz ez az indoklás nem a legutóbbi napok szüleménye, mert hiszen az az indoklás, amely három-négy nap előtt kezdett szenzációt kelteni, már ez év április hava óta a képviselő urak kezében van (Derűtség jobbról.) és immár ismertek lehetnek az urak és a közvélemény előtt.

Prade: Mondja már meg az igazat a titkos szerződésről!

Kaizl pénzügyminiszter: A miniszterelnök ur ő excellenciájának multkor szerencséje volt a tisztelt Ház előtt a kormány álláspontját az ugynevezett titkos szerződést illetőleg megvilágítani.

Uraim! Engedjék meg, hogy néhány szót szóljak egy másik javaslatról, amely a vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozik. A vám- és kereskedelmi szövetség fontosságának premisszáit a tisztelt Házban és a nyilvánosság előtt teljes részletességgel tárgyalták. Egyrészt a földmivelés és másrészt az ipar fejlődésének állapota már magábanvéve is az egységes gazdasági terület fentartásának szükségessége mellett szól. A birodalomnak nemcsak ebben a felében, hanem a másikon is elismerik a szükségességét ennek, úgy, hogy e javaslatnak és a részleteknek bővebb megokolása nem látszik szükségesnek. De legyen szabad utalnom arra, hogy a legvehemensobb óhajások egyike az volt, hogy helyreállítsanak mezőgazdaságunk és különösen az azzal összefüggő malomipar fejlődésének azok a föltételei, amelyeket az őrlési forgalom behozatala korlátozott. Az őrlési forgalom megszüntetése most a kiegyezési javaslatokban kiállításba van véve és érdekében áll a mezőgazdaságnak, hogy ez az intézmény végre megszűnjék. A vasuti tarifákra vonatkozó rendelkezések is nem jelentéktelen újításnak mondhatók. A konzuláris ügyre vonatkozó intézkedések, melyek még nagyobb ingerenciát adnak a két reszort-miniszternek, valamint a további rendelkezések, például az, hogy a földmivelésügyi miniszterium képviselve legyen a vám- és kereskedelmi értekezleten; hogy ez az értekezlet, amely nagyfontosságú organum, havonként összeüljön, tehát ne csak esetről esetre hívassék össze; ezek bizonyára oly rendelkezések, amelyekről igazán nem lehet azt mondani, hogy Ausztria érdekei ellen irányulnak, bár nem szabad emellett Magyarország érdekei ellen sem irányulniok. Mert hiszen a konzuláris ügynél való képviselet bizonyára fontos úgy az egyik, mint a másik félre nézve. Épen úgy érdekében van mind a két félnek, hogy a földmivelésügyi miniszterium képviselve legyen a vám- és kereskedelmi értekezleten és így tovább.

Azt hiszem, eddig talán tényleg a vám- és kereskedelmi szövetség volt a legkevésbé mélyreható támadásoknak kitéve. Azt hiszem, hogy elhagyhatom ezt a témát és áttérhetek néhány szóval egy másik nagyon nagy és fontos területre, amelyen, sajnos, ismét igen heves támadásoknak vagyunk kitéve. Azokat a törvényjavaslatokat értem, amelyek a valuta és a bankügy rendezésére vonatkoznak. Uraim! Hogyan áll a valutarendezés ügye, azt néhány szóval összegezhetem. Minthogy 200 milliónyi államjegy be van váltva, beváltandó még a hátralevő 112 millió és a jelzálog-utalványokból még hátralevő 70 milliónyi összeg, illetőleg, ha ennek egyszerre államjegyekben cirkulál, ezek és a sóbánya-jegyeknek ezzel csökkenő része. Ebből a 112 millióból Ausztriára 78.4 millió esik. Ez olyképen váltandó be — és épen erről szól az első törvényjavaslat — hogy Ausztriában 56 milliónyi tizkoronás jegy adandó ki s 22 millió és a megfelelő törtrész erejéig ötkoronás ezüst pénz verendő. Ily módon kivonátnak a forgalomból az államjegyek,

az az a be nem váltható állami papírpénz egész összege. Ehhez, a valuta-reform eddigi folyamánál követelt eljárással összefüggésben, tetemes mennyiségű aranyra van szükségünk, még pedig 78.4 milliónyi összegre oly célból, hogy a bank közvetítésével az ötkoronás ezüstpénz verését és a tizkoronás bankjegyek kiadását eszközölhessük. Ilyképen valutánk tiszta ércz-valutává, igazán normálisan rendezett valutává lesz. Hogy ez, uraim, valóssá válik és hogy az előkészület, a törekvés ennek elérésére olyan, amely bizonyára általános helyesléssel és általános elismeréssel találkozik ebben a Házban (Ellentmondás balról.) kivéve más valuta-konfessziók igen csekély számú híveit (Derűtség.), abban, azt hiszem, teljes egyetértés van köztem és az urak között. A további részletekre a valuta-javaslatok első olvasásánál nem akarok kiterjeszkedni. Már most az a feladat, hogy a bank statutumát a megváltoztatandó érték-viszonyokhoz alkalmazzuk és a bankot olyképen kell berendezni, hogy a fizetést annakidején nem csak megkezdhesse, hanem azt fenn is tartsa. Ehhez természetesen a banknak a megfelelő módon való dotálása szükséges, de szükséges az is, hogy az államigazgatás befolyása és felügyelete a banknál sokkal intenzívebb legyen. A mondottak kapcsán érthetőkké válnak a bankkal történt új megállapodások. Az első csoport az ugynevezett 80, de facto azonban 76 milliónyi adósságra vonatkozik. Verkauf képviselő ur erről is megemlékezett beszédében, természetesen a kormány ellen emelt szemrehányás értelmében, azt mondván, hogy voltaképpen nem is szükséges ez adósságot részben visszafizetni. A visszafizetés szükséges volt és az ma is, hogy a bank készpénzkészlete növeltessék és hogy Ausztria és Magyarország arányosodása a visszafizetésnél olyan legyen, ahogy azt a kiegyezési javaslatok proponálják, az nem ennek a kormánynak a találmánya, gyöngesége vagy engedékenysége, hanem egyszerűen a konzekvenciája az 1878-iki törvénynek, amely előírja Magyarország hozzájárulásának ezt a módozatát a 80 milliónyi adósság visszafizetéséhez. Ez ellen egyszerűen nem lehet küzdeni, mert ezt a törvény szabja meg. (Ellentmondás balról.) A 76.1 millióból 30 millió visszafizetendő, 30 millió fenmarad mint a bank követelése és 16.1 milliót a bank leír ebből az adósságból és ezzel részben kiegyenlíti az államnak azt a követelését, amelyek az ugynevezett agionyereségek alkalmából keletkeztek. Ez az egyik csoportja a bankra vonatkozó rendelkezéseknek.

A másik csoport a particzipáció újabb rendezésére vonatkozik és erről a particzipációról Verkauf képviselő ur is szólt, oly módon azonban, amely itt nem, egészen érthető, mert hiszen a két államnak a bank tiszta nyereségében való részesedését épen a tisztelt Ház előtt levő javaslatok tetemesen növelik az eddigi állapottal szemben. Tehát uraim, a szemrehányás ez intézkedések ellen meglehetősen helytelen; helytelen még abban az esetben is, ha azt vesszük tekintetbe, hogy Magyarországgal szemben ráállnánk arra, hogy a felosztás nem az eddigi kvótakulcs alapján, hanem a tényleges jövedelem — ha szabad úgy mondanom — az adókulcs alapján történjék.

A bankstatutum módosításainak harmadik csoportja az osztrák-magyar bank szervezetében eszközözendő változtatásokra vonatkozik és ez az a pont, ahol, amennyire a közdiskusszióból kiveszem, az ellenzék eddig igen hevesen támadott. Kifogásolják, hogy a bankigazgatásban való paritás értelmében a magyaroknak messzemenő engedmények tételtek és én nem vonakodom elismerni, hogy ezek az engedmények a bankstatutumban megvannak. Igenis, megvannak és konzekvenciái annak, amit 1878-ban a bank dualizálásával megindítottak. (Ellentmondás balról.) Kérem, Magyarország kétségkívül jogot tarthat arra, hogy önálló bankot állítson fel (Kialtások balról: Hát csak állítson fel!) és bocsánatot kérek, ha oly dologra hívom fel a figyelmet, amely igen gyakran elő szokott fordulni. Egyenesen állami maxima, hogy oly vállalatoknál, amelyeknél, mondjuk, külföldi tőkét vesznek igénybe, nem engedik meg, hogy külföldiek

és e külföldi tőkék direkt képviselői legyenek többségben az igazgató-tanácsban; illetőleg ez intézmények igazgatóságában. Ezt az irányelvet az urak bizonyára ismerik; utalok e tekintetben az államvasut-társaságra és utalok számos más instituczióra, amelyeknél a tőkeparticipáció egyenlőtlen volta dacára egyenlő szavazatjog van biztosítva. Nem argumentumképen hozom ezt fel, amelyből a bankstatutum tervezett megváltoztatása, mint szükségesesség volna dedukálható, hanem felhozom azért, mert Magyarország tényleg igényt tartott a bankstatutumok e megváltoztatására, utalván arra, hogy a bank ép úgy mint Ausztriában, szent Iátván koronájának országában is ugyanoly jogokkal érvényesülhet az üzleti téren, hogy a kormányok befolyása egészen egyenlő értékű ügy Magyarországon, mint Ausztriában, hogy tehát elkerülhetően az 1898-ban inicitált dualisztikus igazgatás következetes keresztülvitele is. Ez volt az álláspont, amelyre a magyar kormány helyezkedett, amelyet képviselt és amelyhez alkalmazkodni, ha épen nem volt is kényszerűség, de visszautasítani azt méltányosan nem lehetett (Ellentmondás balról.) főképp, minthogy tagadhatatlan Magyarországnak az a joga, hogy önálló bankot állítson föl Ausztria minden befolyásának kizárásával (Kialtások balról: Hát csak állítsák fel! Ha annyi joguk van, hát fizessenek többet!) Azt, ami elmondandó volt arról, ha Ausztria is és Magyarország is önálló bankot állítana föl, és azokról a következményekről, amelyekkel ez járna, már elmondottam, és azt hiszem, hogy nem szükséges arra visszatérnem.

A további vita.

A miniszter után Jaworski szólt a javaslatok mellett.

Jaworski lovag megelégedésének adott kifejezést a pénzügyminiszter szavai fölött. Érthetőnek fogják találni — mondotta — hogy a tárgyalások jelenlegi stádiumában ebben az ügyben nem akar az egyes tárgyak részletezésébe bocsátkozni. Hivatkozik a lengyel klub nevében az első ülésen tett világos és szabatos nyilatkozatára, amelyben kijelentette, hogy pártja feltétlenül kívánja a kiegyezés parlamentáris elintézését. Ugyanezt mondhatja a Ház többsége nevében is. Ha a többség most nem vesz részt a vitában, ne magyarázzák félre magatartását, a párt abból a felfogásból indul ki, hogy ez a javaslat, amely alkalmas alapot ad a kiegyezés megvitatására, a bizottságban és az első olvasásnál alaposan megvizsgálendő abból a szempontból, vajjon megfelel-e Ausztria gazdasági és pénzügyi viszonyainak és vajjon a kiegyezési kérdés megoldását az 1867-iki törvény szellemében lehetővé teszi-e. A többség tehát azt az erős akaratát nyilvánítja, hogy tárgyilagosan, gyorsan és alaposan lássanak hozzá e kérdés megoldásához és megvan győződve róla, hogy a kormányt is ugyanezek az intencziók vezetik. Azzal a kijelentéssel végzi beszédét, hogy a kormány e tekintetben a leghatásosabb támogatásra számíthat a többség részéről. (Élénk tetszés és taps a jobboldalon.)

Pommer képviselő az ülés bezárását indítványozza. Az indítványt elvetik.

Végül még Lecher beszélt.

TÁVIRATOK.

A két nemzetközi konferencia.

Róma, október 3. Az anarchisták ellen fogantatva veendő közös intézkedések ügyében összeülő konferenciára már szétmentek a meghívók az európai hatalmakhoz. Az iratok szeptember 30-áról vannak keltezők.

A csár lefogyverzési indítványának megbeszélésére hivatott konferenciára csak olyan hatalmakat hívtak meg, amelyeknek területi fenségjoguk is van, — tehát a pápát nem.

Szociálisták a királyné gyilkosáról.

Stuttgart, október 3. A szociáldemokrata párt gyűlését ma nyitotta meg Liebknecht. A szónok megnyitó beszédében megemlékezett a genfi gyilkosságról és kijelentette, hogy annak semmiféle politikai jellege nem volt.

A Dreyfus-pör revíziója.

(Távirati tudósítások.)

Páris, október 3.

Az a tüntetés, amelyet tegnap a Salle de Wagram előtt akartak rendezni, éktelen verokedéssé fajult. Dérouléde odaküldte embereit s ő maga is el akart menni, hogy beszédet mondjon. Minthogy azonban a gyűlést nem lehetett megtartani, Dérouléde hívei Guerin vezetésével az utcán tüntettek. Itt csakhamar rendkívül élénk és zajos jelenetek folytak le. A rendőrség közbelépett és Pressensét, Vaughant és Morhardtöt letartóztatta. Dérouléde hívei vasbotokkal voltak fölfegyverkezve, amelyekkel ellenfeleiket ütlegelték. Az utcán vér folyt s különösen az avenue Wagramban lépten-nyomon folyt verokedés. A mentők husz sebesültet szállítottak a kórházba. A rendőrök sok embert letartóztattak, de legtöbbször megint elbocsátották. Vaughan kezén sebesült meg egy rendőr ütésétől. Egy arra menő omnibusz tetejéről valaki azt kiáltotta:

— Vesszen a hadsereg! Éljen a köztársaság!

A rendőrök körülfojták az omnibuszt s letartóztatták azt a fiatal embert, aki az omnibusz tetején kiáltozott. Ötödfél órakor rendőrök és lovas republikáink megállították az avenue Wagramot. Körülbelül ezer ember az „Aurore” szerkesztőségéhez vonult s ott ezt kiáltotta:

— Éljen a köztársaság! Vesszen Rochefort! Vesszenek a jezsuiták!

Egy másik csapat a „Libre Parole” szerkesztőségéhez vonult s ezt kiáltotta:

— Vesszen Zola! Vesszenek a zsidók!

A rendőrök estig száznál több embert tartóztattak le.

Páris, október 3.

A Dreyfus-párti újságok azt írják, hogy a rendőrség a tegnapi tüntetésen nagyon furcsán viselkedett. A rendőrök csak köztársaságokat tartóztattak le, míg a rojalista tüntetőknek semmi hántódásuk sem lett, noha a rojalista tüntetők efféleket is kiabáltak:

— Vive le duc d'Orleans!

A „Matin” azt írja, hogy a köztársaság ellen összeesküdött a katonaság és a pápáság s ez már abból is kitűnik, hogy Dérouléde hívei az utcán minden papot zajosan éltettek, akivel találkoztak.

Jaurés a „Petite Republique”-ben ezt írja: Im már bizonyos, hogy forradalom küszöbén állunk s a kormánynak kötelessége a köztársaságot megoltalmazni.

Páris, október 3.

A „Libre Parole”-nak egy munkatársa azt állítja, hogy Morelle ezredes, aki a Dreyfus-pörben a katonai bíróság elnöke volt, nemrég a következő nyilatkozatot tette:

— Nem mondhatok önnek semmit a bizonyító okmányokról, amelyek Dreyfus elítélésére döntöket voltak, de azt mondhatom önnek, hogy igen nagy fáradságomba került, hogy Dreyfusról a halálos ítéletet elhárítsam. A katonai bírónak be kellett bizonyítanom, hogy a törvény ezt az ítéletet nem engedi meg. Ön ebből következtetést vonhat a bírák meggyőződésére.

Páris, október 3.

A „Fronde” fentartással közli, hogy szombaton parancsot adtak ki Walsin-Esterházy elővezetésére. A „Matin” tudósítója beszélt Strong angol újságíróval Walsin leleplezéseiről. Strong állítása szerint Walsin hangzott, hogy a bordereauak a lapokban közölt másolatai nem az eredeti nyomán készültek, amely körülmény lehetővé tette neki, hogy a haditörvényszék előtt a szerzőségeit tagadja. Kijelentette azt is, hogy bizonyos iratokat ő maga készítette, amelyeket azután nála állásokkal előkelőbb állású személyek felhasználta. Éveken át tagja voltam a vezérkarnak, mondotta egybeközött, s senki sem ismeri jobban a Dreyfus-ügy titkát mint én.

Páris, október 3.

Pressensé író, Vaughan, az „Aurore” igazgatója és Morhardt, a „Temps” szerkesztője, akik tegnapi gyűlést hívtak össze a Dreyfus-pör revíziója érdekében, ma az „Aurore”-ban tiltakoznak a gyűlés betiltása, a rendőrség brutális eljárása és az ő letartóztatásuk ellen. A tegnapi tüntetés során letartóztatott harminczöt ember közül csak hatot tartanak fogságban.

Róma, október 3.

A „Capitale” szerint du Paty de Clam ezredes csütörtökön egy római fogadóba szállt, ahol de Beul grófnak irakozott be. Néhány barátjával és egy francia újságíróval beszélgetett, szombaton pedig Nápolyba utazott.

HIREK.

Az olvasókhöz.

Az „Országos Hirlap” rövid pályája egy új stádiumához, ez év utolsó évnegyedéhez jutva, önértetesen tekinthet vissza múltjára, melyben megfelelt mindannak, amit programjában ígért, hogy a szabadelvűségnek, a magyar értelemben vett szabadelvűségnek lesz közlönye, megmondván az igazat fölfelé és lefelé, de tisztességes hangon. Hogy nem nyúl senkinek a privát dolgaihoz, de szembezáll a leghatalmasabbakkal is ott, ahol a közérdekről van szó. Olvasóink a tanuk arra, hogy ezt az ígéretünket betartottuk. S hogy ezt megértette és méltányolta is a közönség, mutatja az, hogy fiatal lapunk, ami szinte példátlan a journalisztika történetében, már az első évben felküzdötte magát a legelterjedettebb hazai lapok közé.

A lapnak ez a lelkes felkarolása buzdít arra, hogy még ernyedtelenebb buzgalommal folytassuk az „Országos Hirlap”-ot s nem lankadva és el nem kedvetlenedve a politikai küzdelmekben, képviselői legyünk annak az egyedül okos irányzatnak, mely a komoly, okos és becsületes bírálatban találja a hirlapírás kötelességét, a magyar nemzet érdekét pedig abban, hogy kockáztatott ugrások helyett minden alkalmas pillanatban előre lépjen a nemzet, ha csak fellépéssel is, de mindig előre.

Nem vagyunk barátjai a nagy szavaknak, öblös ígéreteknek és a virágos frázisoknak. Az igazság egyszerű ruhában jár és szűkszavú. De egyet ígérhetünk, hogy az „Országos Hirlap” nem fuzionál senkivel, mint azt híresztelni próbálták, nem vacillál se erre, se arra, nem befolyásolja se párttekinetet, se a népszerű álláspontok pillanatnyi varázsa, meggyőzőhetetlenül a maga útján, azon az úton, melyen a magyar nemzeti állam teljes kiépítéséhez kell a köveket összehordani.

Az „Országos Hirlap” egyszersmind a család lapja kívánván lenni, nagy figyelmet fordít arra, hogy a család minden tagja, az is, amelyik a politikával nem törődik, megtalálja ami érdekli. Tárcait a legjobb írók írják, hírváta friss, táviratai a világ eseményekről gyorsan értesítik a közönséget, levelezőket tart Európa majd minden jelentékeny városában s összeköttetésben áll a hirlapozással összes, folyton tökéletesedő forrásaival. Gazdasági rovata pedig annyira gondos, hogy az első helyet vívta ki magának és a gazdáközönség előtt valóságos nélkülözhetetlen.

Regényeit akképen válogatja a világ irodalom remekeiből, hogy azok az abszolút irodalmi becs mellett a kisasszonyok olvasmányai is lehessenek s amellyel érdekfeszítésben

tartsák a legfinnyásabb irodalmi inyenget is. Mikszáth Kálmán, kinek „Uj Zrínyi-ás” című regénye nagy szenzációt keltett az egész országban s melyet a külföldiek is fordítanak, új, de még annál is érdekfeszítőbb művet írlapunknak, melynek közlését rövid idő múlva megkezdjük.

Október elejével új előfizetés nyílik lapunkra:

Előfizetési árak:

Egy évre	14 frt — kr.
Félévre	7 frt — kr.
Negyedévre	3 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt 20 kr.

Egyben tudatjuk olvasóinkkal, hogy karácsonyra nagy irodalmi újdonság készül, a

KATÁNGHY-NAPTÁR,

melyet nagyságos Katángy Menyhért országgyűlési képviselő ur, a Naplóbíráli bizottság tagja írt és szerkesztett, választási költségeinek részben való behozásának tekintetéből.

Az „Országos Hirlap” megszerezte a jeles hazaitól e naptárt kizárólag előfizetői részére s mindazoknak, kik a jövő évnegyedben előfizetői maradnak, bérmentve ajándékol küldi karácsony hetében.

A kiadóhivatal.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 30-án lejár, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos küldése fennakadjon.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Uj regényünk. Most folyó regényünk, a „Babel”, holnap befejeződik. Befejezése után a világirodalom egyik legpoétikusabb elbeszélő művét, Danilewskij Gergelynek

„CSALÁDI KRÓNIKÁJÁT”

fogjuk közzéadni olvasóinknak.

Az Ukrania dus mezőiről, az orosz Provence költői talajáról mint egy tarka szövénny száll föl ez a regény. A lángeszű orosz író szűkebb hazájának milieujében épít itt fel egy bájos romantikát, melynek minden fejezetét át meg át melegíti az írónak termékeny képzelete, borongó kedélye s a művészi realizmusnak az a költőileg mérsékelt kvalitása, mely hasonló irányu orosz társai között az elsők közé emeli Danilewskit.

Különös gondot fordítván arra, hogy a becses és költői formákban is gazdag munkát olvasóink művészi fordításban élvezhessék, új regényünket, a

CSALÁDI KRÓNIKÁT

erről az oldaláról is előre ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— Az orosz nagyhercegek. Boris és Vladimirovics András orosz nagyhercegek, akik legutóbb a magyar fővárosban néhány napot időztek, Alfréd koburgi herceg kíséretében, mint a román királyi pár vendégei: Sinaiába érkeztek, honnan csütörtökön Románba megnak, hogy a király jelenlétében tartandó nagy hadgyakorlatokon részt vegyenek. Károly király meghívta a besszarábiai főkormányzót, Konstantinovic táborkot is, hogy jelen legyen a hadgyakorlatokon. A szász-meiningeni herceg és neje, a német császár nővére, akik most Répzelakon szentmártoni Radó Kálmán vendégei, holnap indulnak el Sinaiába.

— Szüret Jókainál. Már a szüret maga is olyan ritka mulatság lesz ma holnap, mint a medvevadászat, de hát még egy szüret Jókainál! Aki a nemzetközi bekeszövetség egyik fő-embere, de amellyel örökös háboruban áll a fillokszerák és peronoszporák seregeivel. A tegnapi szüret, melyet híres svábhegyi villájában tartott, az ő végleges diadalát bizonyítja e rettenetes férgek felett. Nem minden kedvesség nélkül sürgőti-forgótt egész nap a hordók körül, a kadaknál, vödörknél, ahol a mustot taposták, leszűrték. A svábhegyi szőlő érzi, hogy muszáj teremnie, hát termett is. A gazda

meg volt elégedve a mennyiséggel és a minőséggel s mindenkinek eldicsekedte, hogy sok a czukortartalom az idén a borban.

— De azért ne örüljétek — biztatta a vendégeit — mert ti csak tavalyit kaptok.

S azok szerényen megelégedtek azzal is, pedig amennyi inni tudó művész és író van a magyar Parnassuson, az mind leereszkedett ide e földi hegyre. Ott voltak a festők, akikkel Feszty utján van összeköttetésben a nagy költő, ott voltak a szobrászok, az írók, hirlapírók, szóval egész Bohémia. A zene muzsája is képviselve volt Lányiban, aki a cimbalját is felhozatta. Sőt a vacsorához Dankó is megjelent a barna fiéköival.

Bezzeg volt is dolga mindenféle művészetnek a nagy vacsora alatt. A festő skizzeteket vett fel s a jelenetekről a poéta kadenciákat mondott (Pósa „A svábhegyi vinczellér” című szép verset szavalta el, nagy elragadtatást keltve), a politikusok toasztot mondtak (különösen az ifju Ábrányi Kornél volt szép), a zenész a cimbalmot verte, csak egyetlen vendégnek nem akadt, hála istennek, semmi dolga, szinte fölöslegesnek látszik a Jókai környezetében. Ez a Jókai háziorvosa a jeles Demjanovics Emil dr. Az öreg ur olyan egészségesen ült ott a nagy vacsoránál, mint maga az élet s bár mint egy szemtanu megjegyzi, minden tál étel halálos volt (malacz, turós csusza, töltött káposzta stb.), Jókai mindenikből evett s pompás humorral válaszolt a toasztokra, elmondván a svábhegyi villa multjából sok színes történetkét. Főlemlítette, hogy mikor a fogságból kiszabadult, Zichy Nándor gróffal egyenest idejöttek a svábhegyi villába az első szabad levegőt beszívni, megsóványodva, kiéhezve. Dienes Lajos hirlapíró, a „Hon” egyik akkori ismeretes nevű munkatársa, aki a szabadonbocsátásról eleve értesült, kijött ide előre intézkedni és egy borjuczombot süttetett a szakácsnéval az érkezők tiszteletére; mikor látta őket jönni a dombos udvarról, felkapta hirtelen a nagy borjuczombot és elébük rohant. Megállván előttük, szokásos páthoszával kezdé:

— Vegyétek és egyétek, ez az én... (itt rettenetesen megzavarodott) az ördögbe is, nem az én testem!

Mi pedig kaczagásra fakadtunk — végzé Jókai — s ez volt az első derült percünk hónapok óta.

— A dán királynő halála. E hónap tizenötödikén helyezik örök nyugalomra Lujza volt dán királynét. A dán uralkodóház temetkezési helyén, a roeskildei székesegyházban levő kriptába helyezik el a koporsót. A temetésen jelen lesz Miklós orosz czár is, aki Libanból a yachtján pénteken érkezik Kopenhágába.

— Tüntetés az egyetemen. Timon Ákos dr. miniszteri tanácsos, egyetemi tanár mai előadásán zajos tüntetés volt a legutóbbi szigorlatoknál előfordult bukások miatt. Akkorra volt az abezugolás, hogy Timon kénytelen volt a katedrálról távozni és az előadást sem tarthatta meg.

— A Bánffyok aranybányája. A tavasszal jelentettük volt, hogy a Bánffyok ősi birtokán, különösen Gödemesterháza határában gazdag aranybányát fedeztek fel. A Budapesten csinált kémiai vizsgálat során kiderült, hogy száz kiló ilyen kőben husz gramm arany és harmincz gramm ezüst van. Így tovább kutatva, nem kevesebb, mint kilencz bányát fedeztek fel. A terület tulajdonosa a báró Bánffy-család most megnyitni szándékozik a bányát. Ez idő szerint egy bányatanácsos és két mérnök dolgozik a terveken. Az üzemet lehetőleg meg ebben az évben megkezdik.

— A magyar nyelv horvát iskolákban. Zimonyi tudósítónk írja: A horvát tartománygyűlés már vagy másfél évvel ezelőtt kötelező tárgyává tette a horvát középiskolákban a magyar nyelv tanítását. Ez az intézkedés nagy hasznukra válik a hivatali pályára lépő horvát ifjaknak, mert sok olyan állásba is juthatnak, amelyet eddig magyar nyelvismertetük híján el nem érthettek. Nekünk is kellemes a dolog, s ezt főképen azok tudják, akik sokat járnak Horvátországban és horvát vidéken és a magyarul nem tudó hivatalnokokkal, postásokkal stb. nem tudják magukat meg-

értetni. Kezdetben úgy látszott, hogy nem nagy a horvát fiatal embereknek a magyar nyelvtanulási kedvük, mert igen gyéren jelentkeztek. Ennek az oka azonban nem a kedv hiánya volt, hanem a horvát ellenzéki lapok magyarellenes támadása és a tanárok huzódózága. Most a kormány, mely nem nézhette tovább ezt a lassúságot, keményen ráparancsolt az iskolákra, hogy vegyék kezükbe a magyar nyelv tanításának ügyét. Ez a parancs használt is. A zimonyi horvát reál-gimnáziumban tömegesen jelentkeztek a tanulók magyar nyelvre s a zimonyi iskola példáját gyorsan követni fogja a többi is.

— Paulmier párbaja. A „Lanterne” cikke miatt, amelyért Paulmier képviselő neje kétszer rálőtt Olivier helyettes-szerkesztőre, a férj is elégtelt kért a cikk írójától, Turót újságírótól. A képviselő „a lovagiasság szabályai szerint” verekedett meg megsértett becsületéért, amelyért hevesvéru neje meglátta a védtelen és ártatlan Oliviert. A párbaj, amelynél a kardot választották fegyverül, tegnap folyt le Puteaux-ban és az újságíró megsebesülésével végződött. Turót czombján sérült meg két helyen.

— Kézfogó. Palágyi Menyhért tanár és író eljegyezte Löwy Lipót budapesti kereskedő leányát Janka kisasszonyt.

— Amerikai lovak Debreczenben. Jóízű ló-históriát közöl velünk debreczeni levelezőnk. Egy debreczeni előkelő birtokosnak — mint levelezőnk írja — nagy gyönyörűsége telik a lovakban. Az volt a vágya, hogy a könnyű kocsija elé két amerikai lovat fogjon, mivel az amerikai lovak olyanok, mint az agárok, könnyűek és futósak. Egy kupez vállalkozott rá, hogy Amerikából Hamburgon át szállít két lovat, de ötezer forintba kerül a két állat a debreczeni istállóba szállítva. A birtokos mosolygott. Mit neki ötezer forint két olyar lóért, amely sebes futásban tulszárnyalja a haza összes lovait. Nagyon boldog volt, mikor a két táltos megérkezett az északnémet tengerparti városból. Mutogatta is hetyke büszkeséggel:

— Ehon ni a két ló, Bill és Smike. Persze, angol nevük van, minthogy csak angolul értenek.

A jó magyarok megbámulták a két párát és nem szóltak semmit. Hanem akadt egy nagypipás ember, aki nemesak hogy nem bámulta a két lovat, de hazafias megvetéssel nézte végig.

— Ühüm. Honnan is való ez a két ló?

— Amerikából, Hamburgon át...

— Ugyan, menjen már, hát ilyen nagy füle, meg nagy lába van az amerikai lónak. Aztán a bordáin akár zongorázni lehetne. Szentücsse, ismerem ezt a két lovat.

— Hát járt maga Amerikában?

— Nem én, de ezek a lovak sem jártak ott, mert ezek bánáti sváb lovak.

A birtokos hűledezett, bár első pillanatra kétkedett abban, hogy csakugyan rászédtek.

— De a két ló Hamburgból érkezett.

— Mert odautaztatták.

— Ugyan mi czélből?

— Oly czélből, hogy ha külföldön megjártatják, legalább tíz ezer drágább a adhatják el.

És tényleg kiderült, hogy a két lovat a nyári vásáron négyszáz forintért kínálták és az élelmes lókupez kintaztatta Hamburgba, csak hogy a merikai ló gyanánt adhasse el a hiszékeny magyarnak.

Az elszomorodott birtokos bánatában most a városban kívül — kerékpározik.

— Diskurzus Párisban. Érdekes modorban gunyolja Capus Alfred a párisi „Figaróban” azt a hangot, mely úgy a lapokban, mint a nyilvános és magándiskurzusokban a Dreyfus-ügy óta Párisban megotthonosodott. A következő párbeszédet mondja el:

Első ur: Ön közönséges csirkefogó.

Második ur (közömbösen): Egyéb mondani valója nincs?

E. ur: A csirkefogó önt nem elégíti ki? Nos, akkor hitvány ebnek nevezem.

M. ur (nyugodtan): Mit akar ezzel mondani?

E. ur (dühösen): Ugy... Akkor kijelentem, hogy közönséges hamisító... Remélem, hogy ezt nem hallgatja el... Hamisító, nyomorult hamisító!

M. ur (mosolyogva): Hát mért izgatna engem? Ki nem hamisít a mai világban?

E. ur (tájtékozva a dühtől): Gyilkos!

M. ur: (Vidáman nevelve.) Ne kiabáljon olyan hevesen. Még valami baja esik.

E. ur: De minek mondjalak hát, hogy párbajra kényszerítselek, bandita? Gyáva, hitvány bitang.

M. ur: Mindenesetre megverekszem önnel, ha megsért. Hamisító, hitvány eb, bandita, csak nem sértés?

E. ur: Apagyilkos!

M. ur: Ez sem sértés. Kérem, csak folytassa.

E. ur: (önkivületben.) Hát mindent eltűsz, nyomorult? Semmi sem hoz ki nyugalmadból, hitvány? Téged hát sérteni sem lehet, elvetemedett? (A második ur közönyösen hallgat.) Oh, csak találnék olyan sértést, melyet még nem mondottak. A vagyonomat odaadnám érte (Gondolkozik, majd nyugodt, halk hangon megszólal). Uram!

M. ur: Ez az illő beszéd. Parancsol?

E. ur: Én azt állítom, uram, hogy bizonyos tekintetekben nem járt el úgy, hogy az némileg kifogás alá ne esnék.

M. ur (a homlokát ránczolva): Hogyan tetszett?

E. ur: Hozzáteszem, hogy ön nem korrektül viselkedik.

M. ur (sápadtan a dühtől): Szót se tovább! Holnap reggelre várja el segédeimet. Ajánlom magamat.

E. ur (kitűnő udvariassággal): Részemről a szerencse.

— A kínai császár halála. A kínai császár meggyilkolásáról a sok hivatalos dementi daczára ujabban három hír is jött New-Yorkon át. Mindhárom más-más módon írja le a gyilkosságot. Az egyik szerint kötéllet fojtották meg, a másik mérgezésről beszél, a harmadik pedig azt újságolja, hogy tüzes vasruddal égették ki a gyomrát. Az a hír járja, hogy több hatalom le akarja tenni a császárnét, Li-Hu-Csangot és Yunglut pedig vád alá helyezi a császár meggyilkolása miatt.

— Megőrült színész. Az éjjel fél tizenkettőkor kocsi állott meg a Zrinyi-utcai főkapitányság épülete előtt. A kocsiból Porzsolt Kálmán a Népszínház igazgatója és egy színész szállott ki. Karanfogva, barátságosan társalogva és tréfálkozva mentek az ügyeletes rendőrtiszt szobája felé. Ott Porzsolt Kálmán valamit sugot. Berényi rendőrfogalmazónak, mire az odament a színészhez, hogy néhány szót váltson vele. — Ekkor a színész el kezdett kiabálni, hogy őt Porzsolt rászédte, rossz helyre hozta és el akart szaladni. A fogalmazó lassacskán lecsendesítette és sok rábeszélés után átvezette egy másik szobába és az ajtót rácsukta. Porzsolt ugyanis azt közölte a rendőrtisztviselővel, hogy es az ember megőrült. Tirnovay Gyulának hívják a szerencsétlent és színész volt a Népszínháznál. Tavaly megbetegedett és hazament szüleihez, hogy magát gyógyítsa. Most pár héttel ezelőtt ismét feljött és a Népszínház függőnye számára hirdetéskeket gyűjtött. Tegnap elment Gazi Mariskához, a színház naivájához és azt az ajánlatot tette neki, hogy megkoronáztatja Lengyelország királynőjének. Gazi Mariska kinevette, azt hitte tréfál. Ma azonban ismét elment hozzá és nagyon különösen viselkedett. Eltávozván innen, vadul kiabálta, hogy most már Küry Klárát fogja megkoronáztatni. El is ment hozzá és miután ugyanazt az ajánlatot neki is megtette, haza ment. Este a Népszínház előtt ismét erről a hőbortjáról kezdett beszélgetni és azt mondta, hogy holnap elutazik Varsóba, Lengyelországba. Karczag Vilmos, aki épen jelen volt, erre azt a megjegyzést tette, hogy Varsó az oroszoké. Erre Tirnovay botjával egy erőlyes mozdulatot tett és messze hallhatóan elkiáltotta magát, hogy:

— Elfoglaljuk Varsót az oroszoktól.

Porzsolt Kálmán is ekkor érkezett oda és nyomban tisztában volt vele, hogy a szerencsétlen ember megőrült. Azzal a biztatással, hogy elviszi egy vendéglőbe, ahol Gazi Mariska koronázási emlékkünnepélyét fogják megülni, kocsiába ültette és elvitte a főkapitányságra, ahonnan még az éj folyamán el fogják szállítani a tébolydába.

— A ferencziek ünnepe. Holnap, I. Ferencz József király nevenapján ünnepli meg világszerte a Ferencz-rend alapító védőszentjének ünnepét, assisi szent Ferencz napját. Minden franciskánus zárdái templomnak bucsu napja van ilyenkor és azokat százával keresik fel ebből az alkalomból vidéki zárandokok, hogy szerafikus szent Ferencz tiszteletére buzgóságokat végezzenek. Különösen a világban élő ugynevezett harmadrendűek ülik meg különös buzgósággal ezt a napot; mert a zárdában élők inkább augusztus másodikát tartják meg, mint rendi főünnepet. Budapesten ugy a belvárosban, mint a budai országúton levő ferenczrendi templomban, már ma délután megkezdődtek az ajtatosságok és a gyóntatást végző lelkiatyák még esti hét órákor is gyóntattak. Holnap a fővárosban a két ferenczrendi templomon kívül, a Budán levő kapuczinus templomban is bucsunapot fognak tartani, mert ez a rend is egyik ága assisi szent Ferencz rendjének.

— Thalía halottjal. Két halottat sírat a színészet muzsája. Az egyiket, Vincze Józsefet, az opera kardalosát, sokan ismerték, a másikat, a szép Szvoboda-Fischer Friderikát sokan elfelejtették. Az öreg Vincze ma reggel halt meg a klinikán egy balsikerű műtét után. A jókedvű öregecske ember nemcsak a chorusban énekelt, de egy-egy burleszk epizód szerepét is játszotta, így a „Sevillai borbély“-ban a jegyzőt. Sőt balletekben is mint mimikusnak hasznát vették. Ő adta a parasztot a „Babatündér“-ben, Bacchust a „Sylvia“-ban, a bankárt a „Nap és Föld“-fürdői jelenetében stb. és állandóan derült arcával is hatott már. Mint fiatal ember Molnár György alatt a budai színházban játszott, utóbb pedig a Komló-ban és a Belezna-kertben énekelt. Gyomorrák keserítette meg kalandos és tarka földi pályáját, amely ma véget ért. A muzsa másik halottja: Szvobodáné-Fischer Friderika. Sokan, régi budapesti habituké tapsoltak neki est-est után a gyapju-utczai német színházban, amikor fölépett a „Denevér“-ben, „Kis herceg“-ben vagy más operettekben. Ő volt ennek a színháznak a csillaga, később pedig mint kisebb hollywood megfordult különböző német színpadokon. Budapesten férjhez ment Szvoboda Albinhoz, aki akkor a német színház igazgatója volt. Mint magyar színésznő is szerencsét próbált, fölépett a Népszínházban mint „Kapitány kisasszony“, de kevés sikerrel. Tegnap halt meg Drezdában.

— Gyilkosság a vasúton. Egy Rietiből keltezt távirat jelenti, hogy az éjjel az antrodocói pályaudvaron a Rómából jövő vonatnak egy másodosztályú kocsiában meggyilkolva találtak egy körülbelül harmincz esztendőst utast. A halottnak két törsturás volt a fején és a nyakán. Az eset nyilvánvalóan rablógyilkosság, mert a meggyilkolt ember arany óraláncza el volt szakítva és pénztárczája üres volt. A holttest mellett megtaláltak a tört is, amelylyel a gyilkosságot elkövették.

— Itias tövel. Sarlós Dezső házimester tegnap este a vasárnap alkalmosságából nagyon becsipett s reggel felé, mikor nyugalomra akart vonulni, mindenki belekötött, akivel az utcán találkozott. Továbbá Botondnak képzelte magát és a földszinti ablakokat Konstantinápoly kapuinak nézte. A rendőrök nagynehezen lefogták és bevitték az erzsébetvárosi kerületi kapitányság fogházába kijózanítás végett. Alig zárták rá az ajtót, dörömbölni kezdett. Nyissák ki, mert kóvályog a gyomra. Kivezették gyomrának alkalmas módon való megnyugtattása végett s ott hagyták egy darabig. Mikor a rendőr visszament érte, ott függött az ajtó sarkán nadrágszíjára akasztva. A segítség jökor érkezett, az akasztott embert a nadrágszíjról levágták s a műtét néhány perc múlva visszaadta Sarlós Dezső házimestert az életnek, a rendőr pedig a fogháznak.

— Leszakadt menyezés. Nagy szerencsétlenség történt ma reggel az óvoda-utcza 19. szám alatt levő építkezésnél. Az alig tető alá került ház második emeleti menyezete leszakadt s keresztül törve a közbeeső menyezetekeket, lezuhant a pinczébe, ahol egész sereg munkásember foglalkozkodott. Ezek közül Konstantin Dániel, Edelstein Saja, ifjabb Garebisz Ferencz, Knapp Sándor és Garebisz Ferencz súlyos sérüléseket szenvedtek, némelyikük

talán bele is hal sebeibe. A rendőrség részéről ifjabb Pekáry József fogalmazó és Rácz Aladár rendőrörvös, a törvényszéktől Loeblin Henrik dr. és König Dezső mérnök jártak a szerencsétlenség helyén, de azt nem állapíthatták meg, hogy a bal-eselért kit terhel a felelősség. A menyezés vastartóinak maximális távolsága a főváros építkezési szabályrendelete szerint két méter hatvan centiméter lehet, itt pedig három méter volt. Ugy látszik, hogy a vasgerendák nem bírták ki a közbeiktatott téglák súlyát s ebből keletkezhetett a veszedelem.

— Templomrablás. Szegedi tudósítónk táviratozza: A szomszédos kübekházi római katolikus templomba tegnap éjjel ismét betörték. Másodszor az idén. Ezuttal egy ezüst kelyhet vittek el a patenával együtt. A tabernakulumot is fölfeszítették, az áldozó kelyhet is felnyitották, de ezt nem vitték el. Az óbélai csendőrség nyomozza a tetteseket.

— Polgár Sándor egyetemi gyak. kötszerész duosan felszerelt raktárában Budapest, Erzsébet-körút 80., a legkiválóbb minőségben kaphatók mindazok az orvosi, sebészeti és hetegápolási tárgyak, valamint testi egészségünk védelmére szolgáló óvszerek, melyeket a modern orvosi tudomány előír.

Napló.

Napló: Kedd, október 4. — Római katolikus: Assz. Ferencz. — Protestáns: Ferencz. — Görög-orosz: (szeptember 23.) Foka pk. — Zsidó: Tischri 18. — Nap két 5 óra 48 perczkor reggel; nyugszik: 5 óra 18 perczkor este. — Hold két: 7 óra 18 perczkor este, nyugszik 10 óra 55 perczkor reggel.

A földművelésügyi miniszter fogad d. u. 4 ó, A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1 óig. Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 2—5 óig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—8 óráig. Múzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig. Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Nemzeti múzeum: régiségtára, nyitva délelőtt 9—1 óig. Többi tárai, köztük a péprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

A „Hódoló diszfelvonulás“, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 6 $\frac{1}{2}$ óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek jegy 30 krajczár.

Répczelak vendégei.

(Távirati tudósítás.)

Szentmártoni Radó Kálmán vendégei, Sarolta szász-meiningeni királyi hercegnő, Vilmos császár nővére, férje, Bernhard nagyherceggel, Röder báró főudvarmester, Obecke kisasszony udvarhölgy, a házigazda és Rejszig Ede főispán kíséretében a magyar államvasutak különvonatán ma délelőtt Répczelakról Szombathelyre utaztak.

A különvonaton utaztak még: Powdowsky gróf, Wehner Silvus porosz gárdakapitány és neje, Radó Katinka, Radó Lajos és Bay Ödön.

Szombathelyen, a pályaudvaron Károlyi Antal gróf alispán és Ehen Gyula polgármester fogadta az érkezőket. Diszes fogatokon, hosszú sorban hajtattott Sarolta királyi hercegnő és kísérete a szombathelyi lovassági kaszárnyába, ahol érkezéseket már jelezték volt.

A 11-ik számú huszárezred tisztikara, Schrenk báró ezredessel az élén, a kaszárnya udvarán várta a hercegi párt. Sarolta királyi hercegnő élénk érdeklődéssel járta be az ezredes kalauzólása mellett a legénységi helyiségeket, az iktatókat, a ruharaktárt, a földtől lovardát.

Gazdagon terített asztal várta a magas vendégeket a tisztisétkezőben. Míg a vendégek a huffetnél voltak, Schrenk báró ezredes váratlanul rendeletet adott ki, hogy a századtroubtánus riadót fújjanak.

Riadó!

Egyszerre mozgás támadt az egész kaszárnyában. Sürgés, forgás és három perc múlva teljes felszerelésben állott az ezred a kaszárnya udvarán.

Az ezredes lóra ült és vezetése alatt diszfelvonulásban haladt el az ezred a hercegi pár és az előkelő vendégek előtt.

A királyi hercegnő nem tudta megállani, hogy a sikerült alarm fölött tetszését szíves szavakkal ne nyilvánítsa.

— Sehr schön, wirklich sehr schön, mondotta több ízben.

A huszárok erre rohamra állottak fel és bemutatták a magyar lovas-rohamot, kisebb-szerű támadással. Érdekes volt az ütközet is,

melyet a vendégeknek lóháton az ezred bemutatott. Érdekes mutatóványok, huszárbravórok, mutatóványok a magasabb lovaglásból gyönyörködtették még Sarolta hercegnőt.

— Örvendek, mondotta, hogy meggyőződhettem, milyen hát a magyar huszár. Sokat hallottam a magyar huszár lóatermettségéről. Látom, hogy mindaz igaz volt és nem üres on dit. Csupa fényes valóság.

Szombathely főutcáján keresztül vonultak a magas vendégek a vármegyei kaszinóba, melynek termei ez alkalomból fényesen fel voltak díszítve. Rejszig Alajos és Nagy Jenő igazgatók fogadták itt a vendégeket.

A kaszinó pazar fényűzésű termeiben adott huszonnégy terítékű fényes ebédet a hercegi pár tiszteletére szentmártoni Radó Kálmán valóságos belső titkos tanácsos.

Az ebédén Schrenk báró ezredes vezetése alatt megjelentek a huszárezred törzstisztjei. Sarolta hercegnő cerele közben többször is ismételte, hogy Magyarországon nagyon jól érzi magát.

— Igazán a legkellemesebb benyomásokkal fogok távozni, ismételte több ízben is.

Délután négy órákor a hercegi pár kíséretével különvonaton visszautazott Répczelakra, ahol holnap királyunk nevenapja alkalomból az ottani protestáns templomban tartandó istentiszteleten részt vesz. A keddi napot ő fenségeik Répczelakon töltik, szerdán pedig különvonaton Győrön át Kishérre utaznak az állami mentelep megtekintésére.

A hercegi pár Kisberről Budapesten át Sinaiba utazik a román királyi pár látogatására.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Ingyen előadás a Népszínházban. A Népszínház holnapi ingyen-előadása iránt óriási érdeklődés mutatkozik, hogy már százával jelentkeztek jegyekért, holott a jegyek szétosztása csak holnap délelőtt 10 órától 1 óráig lesz a népszínház-utca felőli pénztárnál. Számos testület és iskola folyamodott jegyekért s az előkelőbb körökből számszerű drága pénzért akartak vásárolni jegyeket, de az előadás népies jellegének megóvása érdekében csak nagyon korlátozott számban adtak szét ma jegyeket, a legtöbbet holnap a közvetlenül jelentkező publikum közt fogják szétosztani, Páholyokat csupán a kormány, a főváros hatósága, a népszínházi bizottság s az állanrendőrség számára tartott fenn az igazgatóság, az összes többi páholyokban a népfoglal helyet. A színlapokat is ingyen fogják szétosztani és csupán a ruhatárban szedik a rendes díjakat, ezt is azonban csak azért, mert teljesen ingyen ruhatár mellett oly óriási volna a tolongás a szűk ruhatári helyiségekben, hogy a közönséget teljes lehetetlenség volna kiszolgálni. A közönséget külön falragaszok figyelmeztetik, hogy jegy nélkül a színházba belépni nem szabad és holnap délelőtt a pénztárnál minden jelentkező csak két jegyet kaphat.

* Az Ujházy-vásár. Ujházy Ede még mindig tagja a Nemzeti Színháznak és a közönség még mindig sajnálattal nélkülözi. Mert még minden a régiiben van. A színház vezetősége nem enged, Ujházy pedig ragaszkodik az elvont pótlékokhoz, amelyek nélkül nem tud megélni. Vidékre jár vendégzerepelt, állandóan nem szerződik el sehová sem. Álláspontja az, hogy mindaddig nem szerződésszegő, míg más színházhoz nem szerződik el. Ő továbbra is a Nemzeti Színház tagjának tekinti magát és szerződése lejártáig más állandó kötelezettséget nem vállal. Most Hódmezővásárhelyen vendégzerepelt kilencz estén át és többek közt a „Crompton mester“-ben, „A miniszter előszobájá“-ban és „Huszárszerelem“-ben óriási sikert aratott.

* Colinette. Az Odéon idei szezonját Lenotre és Gabriel Martin „Colinette“ című négyfelvonásos színműjével nyitották meg. A darab Sardou „Madame Sans-Gêne“-jének gyöngé, bár nem egészen érdektelen utánzata. Colinette Napoleon egykori ezredesének, Jacques de Rouvray-nak a neje, aki nyílt, keresztelen módorával meghódította a restaurációkorabeli társaságot, daczára annak, hogy polgári származású volt és férje változatlanul ragaszkodott

Napoleonhoz. Mikor férjét elfogják, mert egy bonapartista tábornok szökésénél segédkezett, megveri az öreg XVIII. Lajos szívet, aki maga tanácsolja Colinettenek, hogy férjével ruhát cseréljen és ilyen módon megmentsse életét. A darabot barátságosan fogadták.

* Jane Hadíng Budapestén. A nagy francia színésznő — Sarah Bernhardt ismert vetélytársa — eljön Budapestre. Társulatával a Somossy-mulatóban fog fellépni.

* Hegyi Aranka mint Lili. Hegyi Aranka bucsu-fellépésében az a változás állott be, hogy a csütörtökre hirdett „Sultán” helyett a „Lili” kerül színre, amelynek czimszerepét Hegyi Aranka évek óta nem játszotta és most utóljára fogja játszani. Ezenkívül holnap, kedden este lép fel utóljára a „Babá”-ban, legutolsó fellépése pedig a Népszínházban október 11-ikén, kedden lesz, midőn a „Hofmann meséi”-ben játszik, amelynek hármass fő női szerepét szintén évek óta nem játszotta.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

• Az Akadémiából. A Magyar Tudományos Akadémia ma tartotta a nyári szünet után első rendes ülését.

Először is, Eötvös Loránd báró elnöklésével összes ülést tartottak, amelyen Szily Kálmán főtitkár tett jelentést a folyó ügyekről. Ezután szép beszéddel siratta el a főtitkár az Akadémia halottjait, Arany Lászlót, Szász Bólát és Téifi Ivánt, továbbá Ebers György és Knics Károly külsőtagokat. A gyászbeszédok elmondása után indítványozta Szily, hogy az Akadémia foglalja jegyzőkönyvébe az elhunyt tagársak elvesztése fölött érzett fájdalmát. Az indítványt persze egyhangulag elfogadta a teljes ülés.

Szóba került annak a domborműnek az ügye is, amelyről a királyné halála alkalmából tartott rendkívüli ülésen beszéltek. A tervezett dombormű azt a jelenetet fogja ábrázolni, midőn a királyné leteszi koszorúját Deák Ferencz ravatalára. A műemléket az Akadémia tagjainak adakozásából készítették és az Akadémia oszlopcsarnokában fogják elhelyezni.

Bejelentette azután a főtitkár, hogy a kultuszminiszter a Londonban tartandó bibliografiai kongresszusra Heller Ágost és Duka Tivadar rendes tagokat küldte ki. Szólt két új alapítványról is: az egyik Wodianer Albert báró 25.000 forintos hagyománya, amelynek kamataiból évenként két oly néptanítót jutalmaznak, akik a növendékek tanítása terén a legtöbb gyakorlati eredményt érték el. A másik Zichy Antal hagyománya, aki Wesselényi-utcai házáat hagyta az Akadémiára. Beszámolt azután a könyvtár részére érkezett aján-dékokról, a Széchenyi-muzeum újabb gyarapodásáról s az Akadémia kiadásában megjelent művekről. Jelentette végül, hogy a szeptember hónap 30-án lejárt pályázatok közül: a gróf Nádasdy-jutalomra (elbeszélő költemény) 31, a Bulyovszky jutalomra (hazafias óda) 16, a Farkas-Raskó-jutalomra (hazafias költemény) 44, a Teleki-jutalomra (szomorújáték) 20, a Gorove-jutalomra (művészet és erkölcs viszonya) 5, az Első magyar általános biztosító-társaság jutalmára (Duna jobbparti szűletések csökkenésének oka) 4, az Ulmann-jutalomra (járadékbirtokok) 2, a Lévy-jutalomra (erdőgazdasági kérdés) 1, a Vitéz-jutalomra (állattani monográfia) 2 pályamű érkezett. A Lukács-Krisztina-pályázat (A magyar lyrai költészet története és a Pécze-pályázat (a királyi kancellária története) meddők maradtak.

Az összes ülésnek e bejelentéseken kívül egyéb tárgya nem is volt.

Az I. osztály ülésén, amely az összes ülést követte, Szász Károly benmutatta Dante Paradicsoma VIII. fejezet XXXIV. énekének fordítását.

Rokonszeny és ellenszeny.

(Egy szenzációs könyv.)

Párisban nagy feltűnést kelt egy mérnöknek, Mirinay urnak a könyve. Címe: P a n t o s y n t é s e. A szerző azt a kérdést akarja megoldani, hogy miként támad két ember közt a rokonszeny és ellenszeny. Vagy helyesebben: miként van az, hogy bizonyos emberekkel találkozáskor, mindjárt első látásra szimpatizálunk velük, míg másoktól ugyancsak első találkozásra idegenkedünk?

Mirinay ezt a kérdést fizikai uton oldja meg.

Magyarázata a következő: Gondoljunk egy hangvillára, amelyet rezgésbe hoztunk. Ugy-e, hogy ettől a hangtól egy másik hangvilla is rezgésbe jő? Olyan fizikai törvény ez, amelyet mindenki ismer és amelyben senki sem talál már valami feltűnőt. Tudjuk, hogy minden zengő test vibrálni kezd, mihielyt szomszédságában olyan hang csendül meg, amelyet az vissza tud adni.

Vajjon az emberi testek közt más-e a viszony, mint az élettelen zengő testek közt? Egyáltalán nem, mondja a szerző. Lássuk csak: az emberi szervezet idegszálakból, véredényekből, tömésből áll, nemde? Ha ezek az apró kis részek, amelyekből minden emberi fizikum áll, két embernél egyforma jellegűek, ennek a két embernek az idegrendszere mindjárt első találkozásra egymástól kölcsönös vibrálása jő. Ez a delejes-fizikai folyamat hozza köztük létre a rokonszenyvet.

Ellenben, ha két idegrendszerben a részecskék nem azonos berendezésűek, az illető két ember már első látásra elfordul egymástól. Ez is fizikai folyamat és csak az érzelem nyelvén hívják: ellenszenynek!

Mirinay ur ezt az elméletet a következő példával is bizonyítja: A lánchidak néha mozgásba jönnek, ha jár rajtuk néhány száz ember vagy csak egy kocsi. Ez a rezgés — tudjuk — éppen abban az esetben következik be, ha az a pár ember vagy az a komfortáblis ló ugyanabban a ritmusban halad vagy vágat át a hidon, amely ritmus szerint a hid maga is vibrál. A hid is tehát lengésbe jut, ha érintkezik egy olyan emberi vagy állati testtel, amelynek részei ép úgy vibrálnak, mint ahogy a hid részei lüktetnek. Ugyanaz a fizikai kölcsönhatás ez, amelyet egymásra két azonos hangvilla és két azonos emberi szervezet gyakorol.

A szenzációs könyvről Párisban sokat beszélnek, de magában az elméletben kevesen hisznek.

Francisque Sarcey is azt mondja, hogy a rokonszenyvet nem lehet csak egyféleképp megmagyarázni, úgy, ahogy Montaigne a tizenhatodik század francia írója tette, mikor azt kérdezték tőle, miért szereti kortársát, Etienne la Boétie-t.

— Szeretem, mondá, mert Boétie egy Boétie, én pedig én vagyok . . .

Vagyis a rokonszenyvet nem lehet megmagyarázni sehogy.

FŐVÁROS.

(A házmezterek bajai.) Amennyi bajuk van a lakóknak a házmezterekkel, kétannyi van ezeknek a háziurakkal. A házmeztér köteles kaucziót adni, köteles a háziurnak minden ügyét-haját elintézni, a háziurral jóbarátságban levő egyik-másik lakót kiszolgálni, s ezért kap valahol a palota legbelső zugában egy sötét nyirkos szobát és havi tíz-tizenöt forint fizetést, amiből ugyan kenyérre és sóra telik, de egyébre nem. Ki van azután téve annak a kellemetlenségnek, hogy a háziur ballábbal kelvén föl, két hétre fölmond és mehet télvi idején családotól, amerre lát, vagy pedig a háziur megy el valahova, úgy, hogy nem találják, természetesen a kaucziót is magával czipelve. A házmezterek emiatt tegnap gyűlést tartottak, egyesületeket alakítottak és elhatározták, hogy sérelmeik orvoslása végett körlevelet intéznek a háziurakhoz. A kérelmük az volna, hogy a fölmondási időt két hétről három hónapra emeljék, a házmezterek lakása az első lépcsőházban legyen, hogy minden ki, s bejárót lássanak, a kaucziót mérsékeljék, végül, hogy akinek házmeztér kell, ne ocsélszerezhő, hanem a házmezterek egyesületéhez forduljon.

(Gazdátlan büntetések.) A hentesek panaszt tettek a kereskedelmi miniszternél, hogy a rendőrség sokat zaklatja, bünteti őket, mert kenyeret is árulnak, holott a kenyérrusztás miatt eddig soha semmi kellemetlenségük nem volt. A miniszter a panaszt leküldötte a tanácsnak, ez áttette a főkapitánysághoz s innen pedig visszairtak, hogy a rendőrség semmit sem tud a dolgaival.

(Az új városnév.) A Károly-kaszárnya szabályozásának terveit ma ismét tárgyalta a bíráló bizottság. A pályadíjat mához egy hétre adják oda.

(Az építési szabályrendelet módosítása.) A főváros építkezési szabályrendeletével állandóan sok baj van, mert a lakhatási engedély kiadásának ideje csak úgy van ebben megszabva, hogy abban az évben, amelyben az építkezés megkezdődött, nem engedhető meg a beköltözés. Mikor ez a szabályzat készült, senki se gondolt a közmunkatanács tagjai közül arra, hogy az építkezések legnagyobb része ne az épület tartósságát tartja szembe előtt, hanem azt, hogy minél előbb bérbe adhasson minden kis zugot, amint ez a mostani új házaknál napirenden van. A késő őszi hónapokban kezdelik meg a munkát, nem az egész kontinensen erre megszabott időben, tavasszal. Most a téli hónapokban nagy sebességgel elkészül a bérkaszánya s tavasszal akadálytalanul kiadják a szabályzat alapján a lakhatási engedélyt, holott még a vakolatnak csak a felszíne száraz, alul csupa fagy s mikor kitavasodik és a nap melege átjárja a falakat, csak úgy ömlenek a lakásokba a különféle járványok táplálására szolgáló mérges párák. Ilyenkor aztán következnek a lakásürítések, ami az előjáróságoknak néha heteken keresztül óriási munkát, kellemetlenséget okoz. Ezen a bajon akar most alaposan segíteni a szabályrendelet tervbe vett módosítása, amivel a közmunkatanács tagjai közül többen foglalkoznak s szerint a lakhatási engedély kiadása az építkezés megkezdésétől számított tíz n e k e t h ó n a p e l t e l t e h e z l e z k ö t v e, a z z a l a m e g s z o r i t á s s a l, h o g y a s z o b a n f o r g ó t i z e n k e t h ó n a p m u l t a i s c s a k u g y e n g e d i k m e g a z é p ü l e t b e v a l ó b e k ö l t ö z é s t, h a a m u n k a h o s s z a b b i d e i g n e m s z í n t e l t.

VIDÉK.

* (Új kerületi felügyelő.) A bányai evangélikus egyházkerület által kiküldött szavazathozó bizottság ma tartott ülést és konstataulta, hogy a kerületi felügyelői állásra Zsilinszky Mihály dr. államtitkár óriási szótöbblettel megválasztva, a bizottság Sárkány Sámuel püspök vezetésével azonnal felkereste a megválasztott új felügyelőt és üdvözölte. Ünnepeles beiktatása e hónap 18-ára egybehívandó rendkívüli közgyűlésen fog végbemenni.

* (Csanádmegye és a választások.) Makórol táviratozzák: Csanádmegye közönségének Lonovics József főispán elnöklése alatt tartott mai közgyűlésen tárgyalás alá került Návay Lajos főjegyző indítványa az általános választási jog és a titkos választás behozatala tárgyában. Az állandó választmány az indítványnak egész terjedelmében való elvetése mellett azt javasolta, hogy intézzen a közgyűlés feliratot a kormányhoz a választási törvénynek oly irányú átdolgozása iránt, amint azt Perczel Dezső belügyminiszter Apponyi Albert gróf interpellációjára adott válaszában legközelebb kijelentette. Az állandó választmány javaslatát Meskó Sándor alispán határozatos beszéde után a közgyűlés nagy többséggel elfogadta. Návay indítványa mellett Justh Gyula és hívei szavaztak. A közgyűlés egyben bizalmát és ragaszkodását fejezte ki a kormány iránt.

Önálló vámterület és nemzeti bank.

(Népgyűlés Siklóson.)

A függetlenségi párt az önálló vámterület és nemzeti bank felállítására iránt megindított akcióját az ország különböző részein megtartott népgyűlésekkel támogatja. Tegnap Siklóson tartott a függetlenségi párt ilyen vándorgyűlést. Ez alkalmából Siklóra leutaztak Kossuth Ferencz, Hentaller Lajos és Jeszenszky Ferencz országgyűlési képviselők Budapestről.

Köröm Mihály plébános fogadta az érkezőket, akiket az állomástól lovas bandérium kísért be.

A vásártéren gyűltek össze a város független érzelű polgárai, kikhez még mintegy tizenhat községből csatlakoztak a negyvennyolcasok.

Kossuth Ferencznek a nők nevében Jantsits Irén szép virágokrévét nyújtott át.

A népgyűlést Leko Lajos nyugalmazott lakész nyitotta meg. Utána Antal Pál a kerület képviselője beszélt. Az önálló vámterület szükségességét fejtegette.

Beszéde végeztével Kossuth Ferencnek adta át a szót. Kossuth fejtegeti, hogy a nagy fontosságú ügyben a haza polgárainak anyagi érdeke forog kockán. A függetlenségi párt a polgárság átértelt akarata támaszkodik ez akciójában. A jelen bonyodalmak által is bizonyítva látja, hogy minden más alap, mely a függetlenségi párt szándékával nem azonos, milyen ingatag. Sötét függönyt lát a szónok a mostani politikai helyzet fölött. Igéri, hogy ezt a függönyt letépi.

A tények azt bizonyítják, hogy a törvények, melyek a kiegyezésre vonatkoznak, csak annyit érnek, amennyi ereje a nemzetnek van ahhoz, hogy megtartsuk azt követelje. A jelen kormánynak a gondviselés oly alkalmat nyújtott, melyet magyar hazafiaknak két kézzel kellett volna megragadni. Oly körülmények jöttek létre, melyek közt a fennálló törvények világos jogot adtak a magyar államnak, létrehozni az ország anyagi függetlenségét és biztosítani jövő virágzását.

Ezután Kossuth Ferencz áttért a statisztikai adatok felsorolására, melyekből az ország károsulására, az osztrákok gyarapodására von következtetést. Óriási derűtséget keltett, mikor vázolta, hogy a magyar földműves meghízék az otthon maradt búzán és huson, az osztrák iparos pedig megsoványodnék az otthon maradt eszmatalpokon, nadrágokon és lepedővegeken, mert — ugymond — ha az osztrák képes is volt átrágni mint a moly, a magyar haza jövőjének szőnyegét, melyet a Párkák aranyos fonalakból szöttek, nem képes mégsem posztónadrágokon megélni. (Zajos derűtség és éljenzés.)

Azzal végzi egy jó óráig tartott beszédét, hogy hivatkozik a magyar nép, a magyar polgárság hazafiságára és jelzi azt, hogy a függetlenségi párt nagy harcok küszöbén áll.

Hentaller Lajos országgyűlési képviselő emelkedett utána szólásra. Jóleső örömmel konstatálja, hogy az ország egyes részeiben a polgárság felhuzdul és követi a függetlenségi párt zászlóját. Végül Köröm József pártelnök rövid beszéd kíséretében a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra.

„Az 1898. október 2-án Siklóson az önálló vámterület és nemzeti bank érdekében megtartott népgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy tiltakozik a kormány jelenlegi politikai álláspontja ellen, melylyel az Ausztriával közös vámterületet és közös bankot az 1897. XII. törvényezik és az 1898. I. törvényezik határozott rendelkezései ellenére fentartani akarja az elírástot intéz a képviselőházhoz, amelylyel kéri a Házat, hogy utasítsa a kormányt arra, hogy az országnak elvülhetetlen jogai értelmében kezdje meg az intézkedéseket a közigazgatási önállóság létesítése érdekében és valósítsa meg az önálló vámterületet. A kérvény benyújtására Antal Pál képviselőt kéri fel.”

A népgyűlés elfogadta a határozati javaslatot. Délben kétszáz terítékű banket volt a „Pelikán” vendéglőben. A képviselők csak az éjjeli vonattal tértek vissza Budapestre.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Ártatlanul elítélt községi bíró. Nagybescskereki levelezőnk írja: Még 1894. évi augusztus havában történt, hogy Markov Szvetozár Szerb-Klári torontál-megyei község bírája és Sztanojev Radojko pénztáros részt vettek egy mulatságon, ahol Markov elvesztette a pénzszekekrény kulcsát. A Wertheimkasszában 5635 forint volt és Markov, akit ezért az összegért felelősség terhelt, rögtön jelentést tett az esetről a zombolyai szolgabírói hivatalnak, egyben pedig éjjel-nappal örködött a szekekrény mellett, kivéve egy esetet, mikor Ujvárra kellett mennie. Minthogy pedig a kulcs nem került elő, a szolgabíróság feltörette a szekekrényt és konstataulta, hogy a pénz az utolsó garasig hiányzik. A vizsgálatot rögtön megindította a törvényszék, a végtárgyaláson pedig úgy a bírót, mint a pénztárost három-három évi fogházra ítélte. Időközben feltűnt Markovnak, hogy bizonyos Sztrajnev Radjko, aki szegény ember volt, feltűnő módon költsékezik, adósságokat fizet, mulat. A dolog gyanus volt Markov előtt s gyanúját csak növelte az a körülmény, hogy Sztrajnev egyik közeli rokona,

Faranov Ladojko azon a végzetes estén, mikor a kulcs eltűnt, közvetlenül mellette ült. A csendőrség erre vallatára fogta Sztrajnevet, ki beismerte, hogy a Wertheimsekekrényt ő nyitotta ki és ő lopta el a pénzt is. Közvetlenül a valómást követő napon azonban Sztrajnev öngyilkos lett s rövidre rá meghalt Lázits Milos büntőrsége is; így aztán a lopás részleteiről nem volt, aki felvilágosítást adhatott volna. Ez adatok alapján a kuria feloldotta mindkét alsóbb fórum ítéletét, mire a kikindai törvényszék elejtette Markov ellen a vádat. Sztanojev pénztáros még februárban meghalt mint ártatlanul elítélt büntőrs és csak Markovnak van meg az elégtétele, hogy négyesztendei szegény és zaklatás után rehabilitálták.

— Az ügyészség köréből. A budapesti királyi ügyészség vezetője, Fittler Bálint dr. főügyész-helyettes, saját kérésére a főügyészséghez helyeztetvén át, állását már a legközelebbi napokban betöltik. A kinevezés az ügyészi karból fog történni. Katona Béla dr. főügyész-helyettes után, aki azonban mai épp oly fényes, de nyugalmasabb állását aligha akarja felcserélni, elsősorban a pestvidéki ügyészség vezetőjének, Geguss Gusztávnak van kilátása a kinevezésre. Ez esetben Geguss helyét Vizlendvay Imre ügyész nyeri el, ennek helyére pedig vagy a főügyészséghez beosztott Sélley Barnabás alügyész, vagy Mészáros Tivadar dr. királyi alügyész nevezik ki. Ezek a változások már a legközelebbi napokban megtörténnék.

— Morzsányi fegyelmi ügye. A kiállítási jegybérők bünpörének, amely sok huza-vona után mégis véget ért már, tudvalevőleg Morzsányi Károly dr. volt az egyik vádlottja. A büntető bíróság előtt a pör a vádlottakra kedvezően dőlt el, de azért Morzsányinak képviselői mandátumáról is le kellett mondania. Mikor a kuria is megszüntető határozatot hozott, a törvényszék áttette az aktákat az ügyvédi kamarához, annak megvizsgálása végett, nem követett-e el az ügyvéd Morzsányi fegyelmi vétségét. A kamara kiadta a proviziós pört tanulmányozás végett ügyészének, Pollák Illés dr.-nak, aki még ebben a hónapban a választmány elé terjeszti indítványát. Az eredményt természetesen ma nem lehet ismerni. Amennyiben azonban a kamara ügyésze nem találja a vádemelésre alapot, beleszólhat a dologba, de csakis ez esetben, a királyi ügyészség s ez képviselheti a fegyelmi vádat.

— Halál egy kis gulyásért. Boros Menyhért a múlt télen déltájt megéheztén, betért Györy Simon ujjvásártéri korcsmájába s ott egy gulyást, meg egy pohár söröt fogyasztott el. A kontója huszonhat krajczárt tett ki s amikor fizetni akart, — nem találta a bugyellárisát. Erre Répás András pinczér nagy lármát csapott. Odaugrottak a zajra Györy vendéglős és Horváth András csaposlegény is, aztán szegény Borost hármában pofozni, ütlegelni kezdték. Mindez nem volt elég, Horváth még végezetül a szerencsétlen embert úgy dobta ki az utcára, hogy a kapott sérülésekbe belehalt. Az orvosok agyrongcsolódást és koponyarepedést konstataáltak a halál okául. A törvényszék Horváthot két évi fegyházra, Györy vendéglóst félévi börtönnre ítélte, a pinczért pedig felmentette. Ez ítélet ellen Vajsz Sándor dr. felebbezzéssel élvén, a királyi tábla ma a vendéglóst is felmentette, csupán a csapos büntetését hagyta meg.

— A megszökött albiró. Több ízben foglalkoztunk már Gallovich Viktor dr.-nak, a felesége hozományával megszökött törvényszéki albirónak viselt dolgaival. Gallovich dr. ez év elején vette feleségül Bányai Jankát, s esküvéje után néhány nappal Bécsben lakó férjes szeretőjével s a felesége hozományának egy részével tengerre szállt, hogy az újvilágba vitorlázzék. A nemeszén azonban már utközben utóltérte. Már-már föltűnédeztek Amerika partjai, amikor a hajó léteit kapott, s Gallovichnak gonosz uton szerzett pénze a tenger hullámai közé vészett. Azóta a szeretője is elhagyta, s a rossz utra tért albiró — szemtanuk híradása szerint — a legnagyobb nyomorral küzd. A budapesti büntető törvényszék, amelynek Gallovich tagja volt, természetesen megindította az albiró ellen a fegyelmi eljárást, vád alá helyezte őt, s vádhatározatát utóbb az ítélet-tábla is helybenhagyta. Mint elsőfoku fegyelmi hatóság, a királyi ítélet-tábla Sárkány József táblai alelnök el-

nklésével ma délelőtt foglalkozott Gallovich ügyével. Miután Nyeveczkey Antal táblai bíró részletesen ismertette az albiró ellen felmerült, s valóknak bizonyult vádpontokat, Katona Béla dr. királyi főügyész-helyettes arra kérte a fegyelmi tanácsot, hogy Gallovich Viktort hivatalos kötelesség megszegése és botrányos magaviselet miatt ítélje hivatalvesztésre. A fegyelmi tanács a Gallovich részére kirendelt ügygondnok meghallgatása után, ily értelemben is ítélkezett, s Gallovich Viktor dr.-t állásától felfüggesztette.

SPORT.

— Őszi lóversenyek. A holnapi program főszámai a nyílt handicap és a kétévesek nagy handicap-je. Előbbiben a handicaper téves súlyozásai következtében csak négy vagy öt ló fog indulni, melyek közül Vigécztől várjuk a legjobb futást. Annál több ló fog indulni a kétévesek nagy handicap-jében. Legjobb eséllyel indulnak: Mon plaisir, Szeszély, Káplár és Gween, melyek közül Szeszélyben bízunk legjobban. A versenynap a kétévesek eladóversenyével kezdődik. E futamban a Geist-istálló kiküldöttje és Czicza II. fognak az elsőségért küzdeni. A zuglói díjban Dainty várható elsőnek a czélnál, míg az idősebb lovak eladóversenyében Uzsorás vagy Kárpát cserélhetnek gazdát. Az utolsó futamnak kiirt Nursery-handicap-ben pedig Simbach, Lexl és Pöszméte lesznek az első között.

Tipjeink a holnapi napra a következők:

- I. Geist-istálló—Czicza II.
- II. Dainty—Candide
- III. Vigéczt—Nyilvány
- IV. Szeszély—Káplár—Mon plaisir
- V. Kárpát—Uzsorás
- IV. Simbach—Lexl

— Budapest kerékpáros-bajnoksága tizkilométeres távon a „Magyar Testgyakorlók Köre” október 9-én megtartandó jubileumi versenyén fog eldőlni. A versenyre legkiválóbb amateur-versenyzőink, köztük Papp Ferencz (M. T. K.), Kessler Albert (Condor), Gillemot Ferencz (B. T. C.) Magyarország bajnokai neveztek. A bajnoki versenyen kívül 3000 méteres főverseny, 2000 méteres handicap és több athletikai szám is szerepel a programon, melyekben Bécs, Prága és Baden legjobb athlétái is résztvesznek.

Tod Sloane bravourja.

Tod Sloane, a világhírű amerikai jockey, aki mostanában Angliában lovagol, bámulatos rekorddal szaporította híres diadalait. A newmarketi szeptemberi meeting utolsó napján, pénteken, ugyanis hétszer szállt nyeregbe s két versenyt kivéve, amelynél a lova többszörös kitérései miatt nem is vett részt a küzdelemben, öt futamban győzelmesen vonyult a bírói páholy előtt, egyben pedig erős küzdelem után fej-hosszal volt második, levérve Anglia leghíresebb jockeyjait M. Cannon-t, Tom Loates-t stb.

Tod Sloane Angliában 27-szer ült nyeregbe s 16-szor győzött. A híres jockeyt nem hiába nevezik az amerikaiak „The champion jockey of the World”-nak, a világ championjockeyjának.

Sloane még csak huszonnégy éves, sulya 43¹/₂ kilogramm. Jövedelme, a lovaglási díjakat bele nem számítva, huszonhétézer dollár. Egyszeri lovaglásáért elég gyakran ötezer dollárt fizetnek neki. Ha csak öt ilyen lovaglása van egy esztendőben, az is huszonötezer dollárt tesz ki. Ha fogadásait is beleszámítjuk, évi jövedelme félmillió forintra becsülhető. Ha vesszük, hogy Sloane ezelőtt tiz esztendővel tehénpásztor volt, bizony szép karrier.

Sloane nemcsak a lovaglásban, de más sportágakban is művész. Különösen boxolásáról híres.

A kis ember az Egyesült-Államok legegészségesebb divathőse. A gavallérok tőle tanulnak izlést, az ő öltözödéseit utánozzák. Van is olyan ruhatára, hogy Deutsch F. Károly egy egész várost elláthatna balóle. Most, hogy Amerikából a hosszú utat megtette Angliába csak tizenhét ruhákkal telt ládát vihette magával.

A híres jockey az amerikai asszonyok bálványa. New-York-ban még most is beszélnek Edua

Wallace Hopperről, Amerika legszebb soubrette-jéről, aki Sloane miatt volt kénytelen férjétől, De Adolf Hopper-től, a híres komikustól elválni.

Pedig Sloane nem is szép ember. Testalkata kicsiny, erős; feje egy negyven éves emberé, arczán markirozott vonásokkal. Szeme szürke, tekintete szurós, alattomos, de bizonyos intelligenciát eláruló külsejében azonban van valami vonzó. Pazar, és gaviéros életmódjáról híres.

Egy érdekes epizodot tudunk róla. Tavaly májusban a New-York mellett levő gravesendi versenyeken kellett lovagolnia. Gazdája is odautazott, de megtörtént vele, hogy a „Saratog” nevű előkelő szállodában, ahová szállani szokott, azért nem adtak lakást; mert Tod Sloane az utolsó hat szobát foglalta le a saját és a „valet”-je, inasa számára. Ami pedig az intelligenciáját illeti, ebben is felülmúlja a világ összes jockeyjait Tod Sloane, az amerikai nök favoritja.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gaviérok

is viselhetnek feltűnő olcsó árért készen kapható uri ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesterei szabást czégünk előkelő hiruvc bizosítja, a munka kivitelét pedig az üzlet képe elárulja. Méret utáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjú-szálban gyönyörű mintájú keimékből.

Karácsonyi és Társa

Kártya-szabók

IV. ker., Múzeum-körut 39.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 3.

	okt. 3. cents.	okt. 1. cents.
Buza szeptemberre	—	—
májusra	67 ³ / ₈	67 ⁵ / ₈
decemberre	68 ¹ / ₈	67 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	34 ¹ / ₈	34 ² / ₈

Chicago, október 1.

	okt. 3. cents.	okt. 1. cents.
Buza decemberre	62 ¹ / ₈	62 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	29 ¹ / ₈	29 ² / ₈

Mezőgazdaság.

Szőlőimport Ausztriából. Bizonyára vagy az ideai gyenge szőlőtermés, avagy valamely üzleti körülmény az oka annak a különös eljárásnak, mely most a hazai bortermelésben tapasztalható. Arról a furcsa dolgról van ugyanis szó, hogy Ausztriából, de nevezetesen Dél-Tirolból nagymennyiségű szőlő jön be Magyarországra avégből, hogy bor készüljön belőle. A tiroli szőlőt jobhára nyitott ládáknak vagy nagy kosarakban hozzák és pedig leginkább waggonszámra, felhasználván azt az olcsó tarifát, melyet a forgalom elősegítésére a déli vasut megállapított.

Ipar- és kereskedelem.

Országos kereskedelmi kongresszus. A magyar kereskedők Szegeden tartják meg a hó folyamán második országos gyűlésüket, melyre nagyban folynak az előkészületek. Az intéző-bizottság Weiner Miksa elnöklése alatt megállapította a kongresszus napirendjét, mely a legfontosabb aktuális kérdéseket öleli föl. Az országos kongresszus látogatói október hó 16-án (vasárnap) este érkeznek Szegedre és a tanácskozások október 17 és 18-ik napjain tartatnak meg Szeged város székhelyének közgyűlési termében. A gyűlések tárgysorozata a következő: 1. Jelentés az 1896. évi kongresszus határozatainak végrehajtásáról és kapcsolatosan az intézkedések megszüntetése. (Előadó: Hüttl Tivadar.) 2. A kereskedelmi szerződésekre minő intézkedések volnaának felveendőek a magyar kereskedelem érdekében, különösen tekintettel a Keletre való kivitelre. (Előadó: Matle-

kovits Sándor.) 3. Kivánatos-e és mily irányban a kereskedelmi törvény általános revíziója? (Előadó: Schreyer Jakab dr.) 4. Mily szabályozandó a polgári perrendtartásban a kereskedők és iparosok könyv- és számla-követeléseire vonatkozólag az illetékeség és ezzel összefüggésben intézkedés arról, hogy addig is a 20 forintot alóli követelések illetőségének ügye sűrűszen szabályoztassék. (Előadó: Rózsa Izso dr.) 5. Minő gyakorlati intézkedések volnaának a magyar ipar állandó pártolása érdekében különösen a kereskedelem terén hathatósan megtehetőek? (Előadó: Gelléri Mór.) 6. Kivánatos-e és minő irányban a házáló- és vándoripar ügyének rendezése? (Előadó: Deil Jenő.) 7. A kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíj-ügye. (Előadók: Guttmann Zsigmond, a magyar kereskedelmi nyugdíj-egyesület elnöke és Jerkovitz Emil, a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesületének elnöke.) 8. A Baja-Báttaszék közti Duna-áthidalás kereskedelmi fontossága. (Előadó: Lemberger Armin dr. Baja.) Rendkívüli érdeklődésről tanuszkodik, hogy elnökségeik és küldötteik által részt vesznek a kongresszuson a főváros és az ország legtekintélyesebb kereskedelmi egyesületei, majdnem az összes hazai kamarák, az országos iparegyesület és a magyar kereskedelmi muzeum.

Vidéki malomiparosok egyesülete. Az egyesület legutóbb tartotta Budapesten évnegyedes ülését, amelyen a következő ügyekben határoztak: A gabona- és liszt-, valamint a szénszállítási tarifák igazságos alkalmazása érdekében még 1896. végén memorandumot intéztek a kereskedelmi miniszterhez, melyre most érkezett meg a válasz. Miután az egyesület azt hiszi, hogy a miniszterium nincs tájékozva a vidéki malomipar helyzetéről, elhatározták, hogy új memorandumot fognak intézni a miniszterhez. — Az áruüzleti szokások liszt-eladási feltételeinek szabályozását fontosnak tartja az egyesület a előmunkálatokat tesz e tárgyban. A tőzsei határidőüzlet kiövéseinek szabályozását is szorgalmazza az egyesület és Back (Szeged), Bauer (Hódmező-Vásárhely), Fellner (Eszék) igazgatósági tagok, Kulinyi titkár és Jutassy szerkesztő hozzászólása után elfogadták Lasz gallner Ödönnek következő határozati javaslatát: „A vidéki malomiparosok országos egyesületének igazgatósága elhatározza, hogy felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez a czéltől, hogy a budapesti áru és értéktőzsdén folytatott terményhatáridőüzlet reformálása, sőt esetleges beszüntetése tárgyában még ez évben Budapestre országos szaktanácskozmányt összehívni és e tanácskozáshoz a malomipar képviselőit is meghívni kegyekdjék.” A helyi közeztvámok ügyében, melyek némely vidéki városban prohibítív vám jellegével bírnak, szintén felírnak a pénzügyminiszterhez, kérve, hogy a municziúmok autonom jogal fölött gyakorolható ellenőrzését a helyi iparok érdekében érvényesítve.

Fizetéseképtelenség. Mint Bécsből jelentik, Fuchs Móricz, papirosnagykereskedő fizetéseképtelen lett. Áruért 100.000 forinttal tartozik; a többi adóssága 50.000 forintra rug.

Kőbányai sertésplacoz, okt. 3. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 51¹/₂—53¹/₂ krajcz. Közép (páronként 251—320 kilgrig terjedő súlyban) 52¹/₂—53¹/₂ krajcz. Könnyű (páronként 250 kilgrig terjedő súlyban; 53¹/₂—54¹/₂ krajcz. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgr. felüli súlyban) 52—52¹/₂ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 51¹/₂—52 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 50—51 krajczárig. Sertésplacoz: 1898. okt. 1. napján volt készlet 47262 darab, okt. 2-án felhajtott 501 db, október 2-án elszállított 1356 darab, október 3-ára maradt készletben 46407 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti juhvásár, október 3. A mai vásárra felhajtottak: 3118 drb hizlatt ürüt, 803 drb feljavított juhót, 44 darab kisorolt juhót és 104 darab kiverő juhót, 220 darab boszniai juhót, 20 darab angol koregztetést. Összesen 4809 darabot. Ebből elkelt 3686 darab. Napi árak: hizlatt ürü 18—22 frt páronként, 20—22 forint 100 kilónként, feljavított juh 14—21 forint páronként, 18—20 forint 100 kilónként, kisorolt juh 9—13 forint páronként, 00—00 forint 100 kilónként, kiverő juh 8—13 forint páronként, 15—18 forint 100 kilónként.

Pénzügy.

Osztrák-magyar bank. Szeptember hó utolsó hetében igen erősen vették igénybe a bankhitelt. A váltótárca 3417 millióval gyarapodott, a lombard is 356 millióval növekedett. Az érckészletből 321 milliót adott le a bank és ezen tranzakcióknak megfelelően a bankjegyforgalom 83 millióval

nagyobb lett. Az adómentes bankjegytartalék teljesen elonyészett és a bank 808 millió adóköteles bankjegyet volt kénytelen forgalomba hozni. Az októberi visszafizetésektől függ, vajjon a bank nem fog-e még erősebben igénybe vétetni, amely esetben a kamatláb emeléssel is számítani kellene, jöllehet egyedül az adóköteles bankjegyeknek forgalomban létele erre indokot nem képezhet.

Köziokedés.

A Vaskapu-csatorna. Október 1-én csendben, minden ünnepély nélkül nyílt meg a hajózás számára a Vaskapu. A csatorna várakozáson felül sikerültnek mondható. Elsőnek a Dunagözhajózási társaság legújabb és legerősebb hajója, a magyar kereskedelemügyi miniszter nevét viselő „Dániel”-gőzös hajadt át a csatornán és egy teljesen megterhelt nagy uszályt 42 perc alatt vontatott föl a csatornán; nyomon követte ezt a hajóvonatot egész sora, fényesen tanuskodva a Vaskapu-csatorna gyakorlati használhatóságáról. A magyar kormány nagy drótsodrony vontató gőzöse, amelylyel magasabb vizállás mellett fognak vontatni uszályokat, csak a jövő évben szállítható. A peagedijakat a jövő évszak május 1-től szedik.

Magyar Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaság. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaság közhírré teszi, hogy a Vaskapun beállott kis vizállás miatt beszüntetett, az Orsova fölött fekvő állomásokról az Orsova alatt fekvő állomásokra és viszont irányuló áruforgalmat ismét felvette.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számokat húzták ki: 5000 koronát nyertek: 19632 18949 29090 37603 69536 75441 93200. 2000 koronát nyertek: 13662 26393 22422 35043 47107 40744 48981 59865 64695 69481 60907 76540 78171 84935 86150 87037 90232 849 2064 6083. 1000 koronát nyertek: 18330 12965 19680 14367 24145 20382 31401 30777 43008 40722 46970 53339 54186 59001 53414 52171 68130 72470 70422 88584 89476 92695 95022 97642 94994 95628 7432 6061 5096 8775 2148. 500 koronát nyertek: 17877 18115 19783 13723 19575 20256 24755 28786 23167 31537 35025 34884 41063 53396 56428 57339 53152 51486 62458 61236 67413 66135 68664 70784 78647 78795 79391 81433 84849 82952 82496 83251 80270 83490 90703 94170 95049 99136 95550 99053 990 1989 6310 3765 3132.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 3.

Nálunk a határidőpiacon reggel nyugodt hangulat mellett indult meg a forgalom, csakhamar azonban intenzívebb vételkedv nyilvánult és az összes határidők egyenlegként néhány krajczárral emelték árait.

Különösen szilárd a hangulat márcziusi roszban. Akármily furesán hangzik is októberben, de a vidékről mindenünnen azt jelenik, hogy nincs rosz.

Ujtengeriben a téli hónapokban való szállítással már igen élénk forgalom van. Ma is több tétel kelt el tiszavidéki állomásokról 3 forint 80—90 krajczáros árban.

Mára lanyha irányzatot prognosztikáltak, mivel Amerika olcsóbb árat jelzett, az időjárás nálunk pedig nagyon kedvez a mezőgazdasági munkálatoknak, azonkívül kilátásban volt a hagyományos hétfői sűrűsebb kínálat.

Daczára mindennek, a készáruforgalomban fentartva maradtak az árak. Buzából mindössze 25.000 métermázsa, a többi czikkekből csak néhány vagon kelt el.

Kivételi árpában feltűnően élénk a kereslet. Szombaton Bécsben a következő árat fizették: Gyöngyös 7 frt, Póstyén frt 7.30, Devecser frt 6.50, Mórson frt 7.35, B-Gyarmat frt 6.85, Érsekújvár frt 7.—, Szerezd frt 7.15, Pozsony 7.47¹/₂, Miskolcz frt 5.50, Ipolyság 6.95, Csorna frt 7.—.

Felémítjük még, hogy a szeptemberi buza hagyatéka még most sincs rendezve, így az átvétők ma délután egy késedelmes szállító torháro vettek 4000 métermázsa 78 kilogrammos buzát,

völgyi vasut 261.50, Dunagőzhajózási részvény 460.—, Alpesi bányarészvény 174.40, Dohányrészvény 128.50, 20 frankos 9.52, Császári kir. vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.15, Német bankváltó 53.85, Tramway —, Az irányzat szilárd.

Bécs, október 3. A déli tőzsze zárlata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 354.25, Magyar hitelrészvény 332.—, Anglo-bank 155.—, Bankver. 261.25, Union-bank 293.—, Länderbank 223.30, Osztr-magyar államvasut 351.87, Déli vasut 73.50, Eberölgyi vasut 262.—, Északnyugati vasut 241.50, Török dohányrészvény 129.—, Rinnamurányi 252.25, Alpesi bánya 175.40, Májusi járadék 101.20 Magyar koronajáradék 93.15, Török sorajegy 53.60, Német márka azonnali szállit. 58.90 forinton.

Frankfurt, október 3. (Zárlat.) 4-2%-os papír-járadék 85.40, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.45, 4%-os magyar aranyjáradék 101.85, magyar koronajáradék 93.50, osztrák hitelintézeti részvény 299.75, osztrák-magyar bank 763.—, osztrák-magyar államvasut 296.25 déli vasut 65.62, bécsi váltóár 169.67, londoni váltóár 204.02, Párisi váltóár 806.66, bécsi Bankverein 231.25, Union-bank részvény 249.50, villamos részvény 134.—, alpesi bányarészvény 148.—, 3%-os magyar arany-kölcsön 88.30, 4-2%-os ezüst-járadék 85.40. Az irányzat szilárd.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távrialt jelentése 1898. október 3-án reggel 7 órákor

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadék mm. Lists various locations like Arraválja, Bécs, Budapest, etc.

Az északi depresszió Oroszország felé vette útját, a maximum pedig Angliából nyúlik Németországba. A földközi-tengeren nagyobb kitejedésű sekély depresszió terül el.

Az európai időjárás felhős. Esőt jelentenek Olaszország, Oroszország és a magas északi. Hazánkban az eső csak keveset esett. A hőmérséklet keveset változott. Többnyire borult idő várható, semmi vagy csak jelentéktelen esővel, némi hűsüléssel.

VIZÁLLÁS.

— Október 3-án. —

Table with columns: Folyó, Vízjárás, Vizálás reggel, Aradás v. apadás, Folyó, Vízjárás, Vizálás reggel, Aradás v. apadás. Lists rivers like Schildding, Passau, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, etc.

Jelek magyarázata: * = Jegenyis; + = Ofelejt; — = 0 alól; < = Áradt; > = apadt; t = kétséges.

Megjegyzések: Helyenként jelentéktelen eső esett (maximum 4 mm.). A Duna felső részén Pozsonyig apadt; innen fajszeig és Gombosnál árad, más helyeken apadt. A vizálások alacsonyok. A Dráva, Sáva és Tisza felső szakaszán apadtak, kétséges szakaszán áradt, a vizálások alacsonyok. Gázók mélységei: Óraszári 170 cm., Károlyi 175 cm., Vajkai felső 185 cm., alsó 175 cm., Kibédai 175 cm., remetel 180 cm., Ispáki felső 180 cm., alsó 180 cm., aszári 170 cm., vasaspuztai 170 cm., bajnai 180 cm., stáleri 180 cm. a vizmélység. Ez utolsó gázlábá alólul nagyon óvatosan kell megközelíteni.

BABEL.

Francia regény.

(56)

Ira: Augustin Filon.

Fidés megfedekezvén arról, hogy a sietős utat adta okául gyors távozásának, lassan ballagott. Itt lenni vagy másutt, ezután mit bánja? A temető mellett haladt el, melynek alacsony falán át a zöld sírokat szemlélte.

— Mily nyugodtak ezek! mormogá. Folytatta útját. Háta mögött gyors lépések zaját hallotta, de ügyet sem vetett reá, míg egy kihéző, páncsológ hang nevéen szólította:

— Fidés! Fidés! — Mit akar tőlem? kérdezte, anélkül, hogy megállt volna.

— Hogy mit akarok? válaszolt Julien. Nem láttam őnt... ama karácsony éj óta. Beszélni akarok önnel.

— Minek? Nincs mit elmondanunk egymásnak.

— Miért megy ön Ausztráliába?

— Hallgasson rám és értsen meg. Néhány hónap mulva Adelaideban megnyílik a a börtön aajtaja, hogy visszaadja szabadságát egy rabnőnek, kinek letelt a büntetése. Nem tudom, hogy a pokolban eltöltött tizenöt esztendő megjavította-e, de annyi bizonyos, hogy megöregedett, összetört s képtelen megkeresni mindennapi kenyerét s nyomerult élet tisztességes módon befejezni. Ez az asszony anyám.

— Anyja! A legnagyobb bűnét önnel szemben követte el, mikor a világra szülte őnt.

— Amit ön mond, az a jövő morálja. De addig is bűnösnek tartja a világ azt, aki oly körülmények közt ad életet mint ő és azt is, ki mások életét kioltja. Ön tudja, hogy én két emberi lénynek okoztam halálát. Az első büntöl ment vagyok, a másodikól nem. A törvény nem teszi rám kezét, nem büntet engem, mint anyámat büntette: kevésbbé bűnös vagyok azért? Nem tudtam kikerülni a sors örökét. Anyám vére vagyok, méltó leánya; egymáshoz illünk. Nincs jogom hozzá, hogy elítéljem, de kötelességem, hogy segítsek rajta. Ha kikerül a börtönből, az aajtaja előtt fog engem találni, készen, hogy dolgozzam érte s megkeressem a mindkettőnk kenyerét.

— Borzasztó élet lesz ez!... Egy monstrumnak cselédje, hanupipókéje lesz ön!

— Remélem, hogy szenvedésteli élet lesz ez, mert szükségem van a szenvedésre, szomjazom a vezeklésre. Érti ön ezt? Nem, ezt ön nem érti. Julien, gyakran gondolom el, hogy nem nekünk, tudósoknak van igazunk, hanem azoknak az öreg, a templomok előtt kuporgó asszonyoknak, kik az olvasót forgatják ujjai között... S ha mindezek után még is van Isten...

Julien vállat vonat.

— Csalódik az ember, szólta, ha azt hiszi, hogy az asszonyok a tudományra és igazságra születtek. Csak látszólag, mert ha eljön egy vihar, mint a lefolyt, idegeik győzedelmeskednek s képzeletük elragadja őket.

Széles fénysáv reszketett a lomboszatban és előmlött a két alakon. A menny dörgött s nagy esőcseppek estek a porba.

— Siessünk, szólta Julien.

Fidés úgy tett, mintha nem értene.

— Egy dolog van, amiben biztos vagyok s ez az, hogy létezik a Jó és a Rossz.

— Én pedig abban vagyok biztos, hogy nem engedem őnt Ausztráliába utazni.

— Talán azt akarja mondani, hogy még mindig szeret?

— Úgy van.

— Nem fogja ismétetni öt perc mulva, ha megtudja azt, amit most mondani fogok.

A felesége, Amy, néhány nappal halála előtt egy végrendeletet készített, melyben őnt jelölte meg, mint főörökösét.

— Honnan tudja?

— Ő mondta.

— Hol van ez a végrendelet? Az ügyész mitse szól róla!

— Amy reám bízta. — Tehát az a végrendelet... — Elveszett a tűzben. — Oh ha gondolt volna rá abban a rettenetes pillanatban!... Ha legalább szólt volna róla!...

— Gondoltam rá... és ott hagytam... készakarva.

— Ön tette ezt, ön?

Fidés megállt és merően szegezte szeméit Julienre.

— Tehát képes lett volna örökébe lépni áldozatának?... örököse lenni annak, aki meggyilkolt?

— Hagyjuk, kérem, a hangzatos szavakat!

— Ezek a szavak illetik meg őnt... Boldog vagyok, hogy ezt a legnagyobb gáztettet megakadályozhattam. Most, szememben olvasom, ön gyűlöl engem: ez az, amit akartam. Ime így végződik ez a nagy szerelem.

Megérkeztek az elhagyatott kis állomáshoz, melynek fedelét sűrű zápor csapkodta.

— A londoni vonat! hangzott a portás kiáltása.

— Most, szólta újra Fidés, ne igyekezzék többé, engam visszatartani. Én a világ másik végére megyek. Ha messzibb mehetnék, ha a földnek és tengereknek nagyobb messzeségét varázsolhatnám közibé, megtenném... De bármint legyen is, utaink elválnak és nem kereszteződnek többé. Folytassa ön a maga útját. Több szélhámoságnak lesz ön még az okozója és áldozatának sem apadt ki még a sora, mivel az ön sorsa az, hogy áruló legyen. Talán sikerei is lesznek az életben: én azt képelem magamnak, hogy azok közül, kik a világot kormányozzák, többen kezdtek pályájukat úgy, mint ön... Azonban bármily nyomerult, bármily megtörtött vagyok is, nem cserélném ki a lelketem az önével. Isten önnel mindörökre, Isten önnel!...

A vonat herobogott az állomásra. Fidés beszélt s becsapta maga mögött az ajtót. Julien a távozó vonat után nézett, amint a kocsi mind gyorsabban röpülnek el mellette s a vörös jelzőlámpa is eltűnik a vihar homályában.

Azután durva szók siklottak ki ajkain, összeszorított fogai közül, mintegy utánadobva a távozó nőnek:

— Nyomerult asszonyi állat!... És én azt hittem, hogy művelt lelkülete van! Pedig bizonyos, hogy buta egy teremtes!

De meghazudtolta önmagát, mert lelke mélyéből egy hang, melyet elfojtani nem tudott, azt kiáltotta a fülébe, hogy Fidés igazat mondott és az ítélet igazságos vala.

(Vége.)

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

ZENEMŰ Katalógusokat Zongora Harmonium Hegedű Gordonka Czitera Kárpárazene Zenekarok Gítár Dalok Humorisztika Karok Duett, terzett Tanulmányművek és egyebekről INGYEN és bérmentve küld OTTO MAASS 2. sz. kiadású BÉCS, VI/2. Károlyi utca 31. sz.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 3-án.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Columns include 'Állampapírok', 'Zálogjevelek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', and 'Külföldi vállalatok'. Each entry lists the instrument name and its corresponding price in 'pénz' and 'ár'.

Fontos övédelemre. Bull dogg-Nemesis 6 lövető revolver csak 4 forint. Includes an illustration of a revolver.

Mindennemű ósaka ajtó és ablakok. Temesváry Gézáni Budapest, Ujvársár-tér 4. Includes an illustration of a man with a rifle.

MIKSZÁTH KÁLMÁN Katángly-Naptár-a 1899-re. melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni. hirdetések közlésére a legalkalmasabb. az ORSZÁGOS HIRLAP KIADÓHIVATALA VIII. ker., József-körút 65. szám.

Idős és fiatal embereknél ajánlatos tanúságul. Megszavart ideg- és nemtiszte-zetről. Curt Röder, Braun-schweig.

POLGÁR SÁNDOR egyetem, gyakorlott orvos és kötszész. BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Blaža Lujza pipere-crème. Ezen Blaža Lujza pipere-crème egy ünnepelt nagy művésznőnek, valamint a főorvos legelőkelőbb kollégáinak is legelőkelőbb pipere-crème, mert szerfölötti finomságát, megédesítő és felhőtlenítő hatását, mely már az első kísérlet után is észlelhető, minden hely, aki csak egyszer is használta ezen pipere-crème-t, annak többé más nem kell. Mert mint a gyógyvizsgálat igazolja, teljesen ártalmatlan és színtelen, egészen új bőrpolító és bőrtisztító pipere-crème, mely a bőre keze azonnal becsiszolja és a bőr gyengén kifesti, miként az arcvízszárazságok simaságát, fényes, halvány rózsaszín fehérséget és kellemes nyers. Ez az ünnepi romantika (Leint) Parisban alatta: arcbőr öszes tisztáltságot u. m. szepül, porcsenek (zimerlik), bőr-szika (mittezer), a száros, nyers, durva város arczsín, az orr, nyak, kar és kéz vérdúsága, a reddő és bőrfoltok mind eltűnnek, a mert színtelen és arcnál felastóvódik, comcsak estől használható, hanem óvva: nap-pali használatra kiválóan alkalmas, miert is ostálye, szinhabza vagy kétára mentés előtt nélkülözhetetlen kiegészítő részét képezi a legelőkelőbb toillette-nek is. Számos közönség és elismert levél igazolja ezen crème jószágát. 1 légyel ára használati utasítással 1 forint 20 kr., Blaža Lujza crème-powder fehér, crème-citrószaszin-powder 1 doboz 90 kr. és azazapan 1 darab 50 kr. Kaplatok közvetlen a készítőnél: Déodat Bóttányi Tőzsde gyógyszerésznél, Budapest, I. ker., Karácsony-utca 1. sz. Raktár Budapest: Török József gyógyszerésznél, Opera-gyógyszertár, Nádor-gyógyszertár és Debraczenben dr. Kolcsnok és Tóth Béla gyógyszerésznél. Óvakodjunk a rossz utánzatoktól.

TITKOS BETEGSÉGEKET, hűgyesfolyásokat és sebeket, az ünferfüzteles utobajzait, az elgyengült férfierek, magfím-lések, a bujakör utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idülttek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanosság egyik főokozója és bűrbetegségeket gyógyít el gyönyörű szerint, biztos sikerrel, gyorsan és ártalmatlan. Dr. GARAI ANTAL orvos, sebész, szemész és szülész-tudor v. cs. kir. oszt. főorvos Budapest, Belváros, IV. ker., Kigyó-utca 1. szám. II. emelet. Bejárát a lépcsőnél. Rendel naponta délelőtt 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 3 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választolattik és gyógy-szerkeztől is gondoskodna lesz. Nőknek külön váróterem. Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető: NÉPSZERŰ UTJMATÓ. Már a 12-ik kiadásban megjelent a nemtisztegek és azok a szeszűl gyógykezeléséhez azúni könyv, költ. árán 1.50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 forint be-tűdésű melléttel bonyolított, vagy 90 kr. utánvétel mellett. A könyv tartalma: I. Az orvosok leírása. II. A nemtiszte élet-ébredése. III. Az ünferfüzteles és az újult magfímek IV. Hűgy-csatorna (trippa) és hűgyesfolyások. V. A bujakör (siphilis), VI. A fehérfolyás. VII. Elgyengült férfierek. VIII. Női magtalan-ság. IX. Az orvosok megbetegedéseinek főtenyezője a prostitúció.

Hirdetések

VIII., József-körút 65.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. október 4-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 155. Havi bérlet 3.

Faust.

Tragédia 6 szakaszban. Írta: Goethe, fordította Dóczi Lajos.

Személyek.

Faust Somló, Mafistofeles Gyenes, Wagner Gabányi, Tamitvány Zsuzsi, Halánt, katoná Havváth, Öreg paraszt Áronyi, Föld szelleme Agressy, Margit Márkus E, Mártha Vizvárcs, Charub Bajor, Bossz szellem Paulayné, Boszorkány György, Eji ár Narcisz.

Kezdete 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Bérierszám 29. szám.

Bellincioni Gema asszony vendég-felkötéssel:

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Bizet. Szövegét Mouris Prosper beszélte után írta Méilhac és Halévy L., fordította Abrányi Emil.

Személyek:

Don José, tizedes Larizza, Escanillo Takács, Dancaire Várady, Remendado Dalnoki, Zuniga, hadnagy Kornai, Morales Mihályi, Lilla Pastia Gonda, Carmen Polincioni, Micaela M. Rötter G., Frasquita Berts, Mercedes Payer M.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

771. szám. 771. szám.

A végrehajtó.

Bebózat 8 felvonásban. Írták Sylvius és Artus. Fordította dr. Beldi Izor.

Személyek:

Chéradame Hegedűs, Octavia Nikó L., Brocabel, ágyvéd Göllér, Antoinette Molnár L., Lorgelie Szerény, Pimporet Gyöngyi, Kapitány Kamliczky, Cyprienne Delli E., Marianna Boross, Zelle, szakácsné Makróczy, Rendőrbiztos Magyari, Búrzsolga Rónaszki, Justine Munkácsy.

Kezdete 7 és fél órakor.

NÉPSZÍNHÁZ

Délután fél 3 órakor ingyenes előadás:

A falu rossza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Írta: Tóth Ede. Zenéjét összeállította Ertel Gy.

Személyek:

Feledi Gáspár Horváth V., Lajos Szirmai, Boriska Gazi M., Bátki Teresi P. Lukács J., Gándor S. Kiss M., Finom Rózsi Blaha L., Könyv kántortanító Ujvári, Gonosz Pista Szabó, Gonoszné Siposné, Cserebogár Józsa Lendvai, Ceme cigány Tótfalvi, Adus Várnay.

Este 1/2 6 órakor rendezés hely-áttéssel:

A baba.

Látványos operette 4 szakaszban. Írta: Ordreman Maurice. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerztette: Audin Edmund.

Személyek:

Lasznelo F. Hegyi A., Maximin Vidor, Hilarius mester Németh, Hilariusné M. Csatal, Alénia, leányok Kúry K., La Chantrelle Solymosi, Loremois gróf Tótfalvi, Balhasar Horváth, Jozsa Tótfalvi, Egy jegyző Ujvári.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Aranylakodalom.

1848—1898.

Látványos alkalmi játék. nyolcz képből, dalokkal és tánczokkal. Írták: Beöthy László és Hákosai Viktor. Zenéjét összeállította: Fekete J.

Személyek:

Koltay Jenő Molnár L., Katalin Szarvasy, Béla, fiúk Karics A., Nyárády Gábor, Bónka Remény, Vidals János Kémény, Emerenczia Láng Etel, Bezd tábornok Láposi, Petőfi, szászok Gábori, Mikulák János Rónaszki, Krausz bácsi Sziklai, Tancsics Kovács, A kormányzó Furedi R., Kincses feltaláló Miklóssy, Pista, vőlegény Odró, Buriska Szalay, Nikoipjevicz Irán Girek K., Szergejevics Odró Z.

Kezdete 7 órakor.

Színházi műsorok.

Table with 7 columns: Színház, Műsor, Színház, Műsor, Színház, Műsor, Színház. Rows include Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., and Este.

Iskolakönyvek és egyéb műveket. Rozsnyai Károly IV. legmagasabb áron vásárol. Budapest, Múzeum-körút 15.

FOGAK. Fogorvos dr. NEUFELD. Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota. Vasár- és ünnepnapokon délután 4—5-ig.

menyasszonyi kelengyéket. Kanitz Ferencz és Tsa. szépségségi vászonraktára. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. Csak fiatal embereket.

WALTER B. kávéháza. VIII., József-körút 29. sz. alatt. Naponta zene-hangverseny. A híres Miskoicz Gyéza pécsi zenekara által.

KÉJUTAZÁS *) *) KONSTANTINÁPOLYBA. Indulás 1898. október 15-én. Utazási tartam: 10 nap. Részvételi ár 120 frt. (1-rendű ellátással.) Gyógyfürdők, Udülőhelyek és Utazási központi iroda. Budapest, V. ker., Dorottya-utca 13.

A Kőbányai Király-Sörfőző. dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár irak által gyógyczalokra ajánlott „Malátasöre”. Legkellemesebb üdítő-ital. Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

IV. Kötveések nagy-handicapa. 6000 korona a győztesnek, 1000 korona a másodiknak. Távj. 1400 méter. List of names and scores.

V. Eladóverseny. 2000 korona a győztesnek, 1000 méter. List of names and scores.

VI. Narsery-Handicap. 2000 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak. Távj. 1000 méter. List of names and scores.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csiszari is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közörséges levélbe, könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Jóbarátomnak a kiadóhivatalba küldött levelet és szívélyesen üdvözlő Amicus. 2101—1

Szerelmi vágyó, jó állásu fiatal ember óhajt megismerkedni egy csinos és mindenkiféle szellemes urhölgygyel. Leveleket a kiadóhivatal közvetít „Sándor” jelige alatt. 6408—1

Sándor. Tegnap kinttőn mulattam, mikor elbeszéltek rólad azt a dolgot. Nem találok azt oly dicsőséget, hogy te mindenkinek elbeszél. Igen szeret Aranyod. 6432—1

M. Nem szép tőled, hogy nem is gondolsz rám és nem írsz. Hisz tudtam én, hogy csak addig lesz a szereltem meg együtt vagyunk. Pedig oly kíváncsi vagyok, hogy hogy vagy. Igen szépen kérek, hogy írd szerelmed M.-nak. 6428—1

Grete. Levél van keresztneved jelige alatt. Faust. 6943—1

Wekerle-kávéház. Kérem azon bájos szöke hölgyet, kit vasárnap este ezen lapra figyelmeztettem, hogy ismeretség lehetőség-e. Levelet e lap kiadóhivatalába „N. J.” czim alatt kér. 2103—1

Blanka. Igen haragszom magára, azért a szombati dologért. Nem szeretem ha annyira megfélekedezik magáról. Megjegyzem, hogy ma már más is elbeszélte ugyanazt a dolgot. Kérem, ne legyen olyan gyerek, mert igen ki fog kapni. Üdvözlő J.-től. 6434—1

HÁZASSÁG.

Igen jó és biztos állásu 28 éves fiatal ember szeretne megismerkedni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal, házasság céljából. 3—4000 frt hozományt kíván. Csak komoly leveleket vesz figyelembe, melyeket „Komoly” jelige alatt kér a kiadóhivatalba. 6388—2

ALLÁST KERES.

Kisasszony, ki már kiadóhivatalban huzamosabb ideje, idén át alkalmazva volt és az összes munkálatokban jártas. Állást keres. Levélbeli megkereséseket „Tisztviselő” jelige alatt kér e laphoz címezni. 6340—3

Jrodista, gyönyörű szép írással, szerény feltételek mellett irodához ajánkozik. Elvállal esetleg házon kívüli írásbeli munkát is. Szíves megkereséseket „B. S. 20.” alatt a kiadóhivatalba kér. 6350—3

Joghallgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Címe a kiadóhivatalban. 6210—3

ALLÁST KAPHAT.

Ügyes ügygökök állást nyernek. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Kitűnő keresett” jelige alatt. 6314—4

Pinczemunkás egy nagy borüzletbe felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 6412—4

2—300 frt mellékkeresetet szerezhetnek minden állásu kiterjedt ismeretséggel bíró intelligens egyének. Felvilágosítással szolgál Királyfi és társa bankháza Erzsébet-körút 54. Budapest. 6941—4

OKTATÁS.

Correpetitornak ajánkozik gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416—5

Számtani órákat óhajtok venni kereskedelmi végzett egyéntől. Czim a kiadóhivatalban. 6296—5

Francia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. Levelek „Francia” czimen a kiadóhivatalba kéretnek. 6328—5

PROGRAMM.

BUDAPESTI LÓVERSENYEK.

Őszi meeting.

Kedd, október 4.

6. nap.

Délután 2 óra 15 p.-kor.

I. Kétévesek sladvérsenye. 2000 korona a győztesnek. Táv. 1400 méter.

		Trainer	
1 Mr. Blue-Green 26 s m	Tristan II. ap Villám a Powidel	52	Smith Zöld, világoskék sapka
2 Mr. Dorryt p m	Tambur ap Primás II. a Thesis	47	Ch. Planner Sötétk., sötétk. és feh. csik. ujjak, stk. s.
3 Egyed A. ur p m	Vértes ap Bocago a Valentia	57	A. Planner Bordeaux. lazacsz. ujjak, bordeaux. s.
4 Fáy-Halász G. ur p m	Erzsébet ap Primás II. a Ekos	47	Huxtable Huxtable
5 Mr. Fire p k	Wia some money ap Shanook II. a Winsome Aggie	45 1/2	Boover Fehér, vörös pettyek és sapka
6 (7) Geist G. ur s m	Pinasz ap Beau Brunnel a Problème	53	Sötétkék Fehér, vörös ujjak és sapka
7 (8) Ugyanaz s k	Remény ap Phil a Rátartó	50 1/2	Ugyanaz Ugyanaz
8 (9) Jankovich D. ur s m	Dráva ap Beaumont a Takaros	52	J. Reeves Szalmaszín, vörös ujjak és sapka
9 (9) Ugyanaz p k	Czicza II. ap Espoir a Sicily	45 1/2	Ugyanaz Ugyanaz
10 Gr. Kis Zs. Zs. p m	Erzsébet ap Panzerschiff a Moneta	52	Heath Vörös és fehér csikós, vörös sapka
11 Krausz L. p m	Pitygérkő ap Pásztor a Princess Malhildé	57	Hitch Fehér, rózsaszín szalag és sapka
12 Lov. Lederer s k	Apolloita ap Filou a Anodyne	45 1/2	Hansí Fides Világoskék, arany. szal. világosk. sap.
13 Mr. Newmarket p m	Lezi ap Magus a Speculation	57	Ugyanaz Vörös kék pettyek, vörös sapka
14 Rohozzy G. ur s k	Aranygályát ap Arcadian a Coppella	46 1/2	Kollár Kék, vörös szalag és sapka
15 Szász M. ur s m	Joghallgató ap Culloden a Timpany	47	Maw Ezüstfehér, aranyszínű sapka
16 Gr. Teleki J. p k	J. J. urony ap Fenék a Windfall	60 1/2	Corfield Szalmaszín, kék szalag, vörös sapka
17 Tránkel A. szász p k	Estharia ap Rajta-Rajta a Colombine	45 1/2	Huxtable Ezüstfehér, vörös ujjak és sapka
18 Wahrenmann R. p m	Erzsébet ap Triumph a Sorolla	57	Sydenham Rózsaszín, fekete szegély és sapka

Jelöltjeink: Geist-Istálló—Czicza II.

II. Zoglói dj. 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodiknak. Táv. 2000 méter.

1 (4) Gróf Hunyady I. 36 s k	Dainty ap Stronizan a Duchess	52	Pohl Fehér, rózsaszínű ujjak, fekete sapka
2 Gr. Fojackovich A. 36 s k	Erzsébet ap Dávidy a Soubrette II.	55 1/2	— Kék, sarga ör
3 Br. Springer G. 36 p m	Caroline ap St. Serf a Jeanette	53 1/2	Buttors Fehér, vörös sapka
4 Gr. Thurn-Valleszein 36 p m	Áldomás ap Dumore a Allona	59 1/2	— Fehér, vörös gallér és sapka.
5 Wahrenmann R. ur 36 p k	Duna ap Dunure a Narcissa	58	Sydenham Rózsaszín, fekete szegély és sapka

Jelöltjeink: Dainty—Candide.

III. Nyílt-Haudicap. 6000 kor. a győztesnek, 1000 kor. a másodiknak. Táv. 1600 méter.

1 (2) Dr. Russó E. 56 s m	Bátor ap Bátyány a Csilla	71 1/2	Hopper Kék, fehér szegély, kék sapka
2 (1) Ugyanaz 36 p k	Aspazia ap Stronizan a Alda	59	Ugyanaz Ugyanaz
3 Mr. Dorryt 46 p k	Katinka ap Gunnersbury a Aranyos	58 1/2	Ch. Planner Sötétk., sötétk. feh. csik. ujjak, sötétkék.
4 Dr. Springer G. s k	Nyilvány ap Gakor a Nyil	58	Buttors Fehér, vörös sapka
5 M. Janosi 36 s k	Bertha ap Christhurst a Basia	57	Richards Rózsaszín, világoskék szegély.
6 Gr. Uchitel Zs. 36 p m	Vigó ap Kory-ur a Speculation	55 1/2	Milno Kék, fehér pettyekkel
7 Szászherczel ménes 36 p k	Arany ap Dunure a Arany	53	Hansí Fides Hejlitop, fekete szalag és sapka
8 Gr. Andrássy T. 36 p k	Orca ap Orca a Danilla	43 1/2	Ball Sarga, kék gyűrűs ujjak, kék sapka
9 Gr. Kinsky Zs. 46 s m	Neb nos ap Gunnersbury a Nekrológ	42 1/2	Heath Vörös és fehér csikós, vörös sapka.

Jelöltjeink: Vigó—Nyilvány.

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Egy ház 4 szoba, konyha, 400 négyszögöl telek, igen olcsón eladó. A földelme 150 frt, de nagy emelkedésre van kitéve. Czim a kiadóhivatalban. 6075—7

A Ságymányoson, valamint Nagyalföldön Szent László-úton és Petneházy-utcában, néhány telek jutányos áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402—7

ELADÁS.

Egy teli gallér és egy elegáns fekete plüss-lüszter jakni, ugyszintén egy világos selyem-ruha, alig használt, olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6418—8

Butorvevőknek, mielőbb szükségleteket beszerzik és Lengyel butorraktárát, Belváros Keckeméti-utca 6. hol mindennemű butorok egyszerű és díszes kivitelben találhatomozott raktár miatt bémulatos olcsó áron eladatumk. 6891—8

Gyümölcsöt, Mohács-Margilla, Szigeti-termet, mely télen át tartós, a következő árak mellett szállítok, utánvétellel: 100 drb. szarcsicska-alma 2 frt, 100 drb. jeges-alma 2 frt, 100 drb. búr-alma 2 frt, 100 drb. őrtás-alma 3 frt, 100 drb. császár-körte 2 frt ab Mohács. Rendelmenynél kérem az utolsó vasuti, vagy hajó-állomást megnevezni. Perlesz Fülöp Mohács. 6927—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóhivatalban. 2088—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883 évi évfolyamaimagvételre kerestelnék. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utcahoz. Czim a kiadóhivatalban. 5914—10

Elegáns utcza szoba a József-téren, fürdőszoba használattal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6242—10

LAKÁS KERESTETIK.

Jóforgalmu pálinkamérés kerestetik megvétele, lehetőleg munkás vidéken, és lakással egybekötve. Ajánlatok M. K. jeligével a kiadóhivatalba kéretnek. 6256—11

SZOBA KERESTETIK.

Lépcsőházba nyíló szobát keres egy fiatal ember a József-körúton az „Országos Hirlap” közelében havi 18—20 forintért. Ajánlatok B. C. jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6188—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás a V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utczára nyíló nagy pincze is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6164—13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma berendezéséhez. Ajánlatokat a czim és az év megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár” jelige alatt. 6262—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának műhelynek, divatszalonnak, agyleti helyiségnek, vivőtoromnak, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy belthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4705—17

KÜLÖNFÉLE.

Közhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 kr-ért Réthly, fele Penetefő-cukorkát. 1537—18

A „Háztartás” a magyar háziasszonyok egyetlen, nélkülözhetetlen közlönye, azon újabb kezvezményével szolgál: előfizetőinek, hogy azok egy elsőrendű fővárosi fűszerkereskedő kitűnő áruait már-százeft áron kapták. A „Háztartás” előfizetési ára: egy regyed évre 1 frt 50 kr, egy fél évre 3 frt, egész évre 6 frt. Előfizetés bármikor megkezdhető. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József utca 45. 6935—18